

مرداد ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۳۴۰

**مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی
(تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸:
۱۴. استان ایلام (ویرایش نخست)**

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۳۴۰
کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸: ۱۴. استان ایلام (ویرایش نخست)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد منطقه‌ای و بین‌الملل)

تهیه و تدوین: زهرا ذاکری

همکاران: مجتبی اسفندیاری، نگار اکبری

ناظران علمی: فرشاد مؤمنی، حسین غلامرضانژاد، علی اصغر بانویی، موسی شهبازی، سیدمحسن

علوی‌منش، مهدی رزم‌آهنگ، سیدعلی روحانی

اظهار نظر کنندگان: حمید فصیحی، سیدمحمدامین اخوت علویان، عاطفه جلالی موسوی

واژه‌های کلیدی:

۱. توسعه

۲. توسعه منطقه‌ای

۳. طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای

۴. استان ایلام

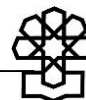
تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۵/۱۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۵	مقدمه
۶	۱. مفاهیم، پایه‌های آماری، روش و محدودیت‌های مطالعه
۶	۱-۱. مفاهیم
۸	۱-۲. پایه‌های آماری
۹	۱-۳. روش مطالعه
۱۲	۱-۴. محدودیت‌های مطالعه
۱۳	۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام در سال ۱۳۹۸
۱۴	۲-۱. بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام
۱۴	۲-۱-۱. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب امور
۱۷	۲-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب فصل
۲۱	۲-۱-۳. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب برنامه
۲۴	۲-۲. بررسی جغرافیایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام در سطح شهرستان‌های استان
۲۹	۲-۳. ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام
۳۳	۲-۴. ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب اعتبار پروژه
۳۶	جمع‌بندی و پیشنهادات
۴۰	پیوست‌ها
۴۰	پیوست ۱
۴۲	پیوست ۲
۴۶	منابع و مأخذ

مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی
(تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸:
۱۴. استان ایلام (ویرایش نخست)

چکیده

تصویب طرح‌های آمایش استانی در اسفندماه سال ۱۳۹۹ و تأکید بر ضرورت پایبندی استان‌ها به اجرای آن، این سؤال را پررنگ ساخته است که چه میزان طرح‌ها و پروژه‌های انجام شده یا درحال اجرا از محل اعتبارات بودجه‌ای و غیربودجه‌ای در استان‌ها، در راستای پیشنهادهای و اهداف تعیین شده توسط طرح‌های آمایش استانی بوده است؟ از آنجا که پروژه‌های جاری در بودجه‌های عمرانی استان‌ها قبل از تدوین اسناد آمایش تعریف شده‌اند، لذا می‌توان گفت اسناد آمایش حداقل تا سال ۱۴۰۰ نقشی در ایجاد پروژه‌های عمرانی جاری استان‌ها نداشته‌اند.

اما پاسخ به این سؤال که آیا اساساً ساختار فعلی نظام بودجه‌ریزی امکان برقراری ارتباط معنادار با نظام تدبیر و برنامه‌ریزی فضایی کشور را دارد یا خیر، می‌تواند در راستای تخصیص بهینه منابع مالی کشور مؤثر باشد. به عبارت دیگر در صورتی که بتوان با عنایت به دستاوردهای اسناد آمایش استانی و ملی، اولویت‌بندی مشخصی برای توسعه هر استان ارائه و درنهایت تخصیص اعتبارات را معطوف بر اولویت‌های مذکور نمود، احتمال تحقق اهداف توسعه‌ای پیش‌بینی شده برای هر استان بیشتر خواهد بود.

به این ترتیب در مطالعه حاضر به‌عنوان گام نخست، شفافیت طرح‌های عمرانی استان مورد توجه قرار گرفته است؛ شفافیتی که تاکنون درخصوص پروژه‌های عمرانی استان‌ها تا بدین حد صورت نگرفته و ازسوی دیگر می‌تواند بستر مناسبی برای مقابله با مفاسد احتمالی در این زمینه نیز باشد.

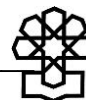
به‌نظر می‌رسد واکاوی دقیق طرح‌های عمرانی استان‌ها از منظر «موضوعی»، «جغرافیایی»، «طول عمر»، «درصد تخصیص» و «اندازه» در سطح استان و شهرستان‌های مربوطه می‌تواند تصویر قابل اتکایی از وضع موجود ارائه دهد و درنهایت امکان پاسخ به سؤال فوق را از طریق انجام مطالعات تکمیلی فراهم کند.

ازسوی دیگر مسئله طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها از آن جهت حائز اهمیت است که طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول دستاورد قابل اتکا علی‌رغم صرف زمان و منابع فراوان، به یکی از معضلات جدی طرح‌های عمرانی کشور مبدل شده است. به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معنی است که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل‌ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که مدت‌ها پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند.

در ادامه مهم‌ترین دستاوردهای مطالعه حاضر در ارتباط با طرح‌های عمرانی استان ایلام در سال ۱۳۹۸

ارائه شده است:

- استان ایلام در سال ۱۳۹۸، تعداد ۱۱۶۵ پروژه فعال در قالب ۳۴۴ طرح عمرانی داشته که قدیمی‌ترین آن‌ها از سال ۱۳۷۳ آغاز شده است.
- طرح‌های یادشده در قالب ۱۰ امور، ۳۴ فصل و ۷۶ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند.
- مجموع اعتبار پیش‌بینی‌شده برای پروژه‌های مذکور بالغ بر ۲۹۰۹ هزار میلیارد ریال می‌باشد.
- در مجموع، ۴۳٫۲ درصد از اعتبارات یادشده (بیش از ۱۲۰۹ هزار میلیارد ریال)، جهت اجرای پروژه‌ها، تخصیص داده شده است.
- متوسط عمر پروژه‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای استان معادل ۳٫۶ سال بوده است.
- «امور اقتصادی» با ۲۶٫۵ درصد سهم و «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» با ۲۰٫۴ درصد سهم، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.
- «امور اقتصادی» با ۴۶٫۲ درصد سهم و «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» با ۲۴٫۳ درصد سهم، در مجموع بالغ بر ۷۰ درصد منابع تخصیص‌داده‌شده به پروژه‌های عمرانی استان را جذب نموده‌اند.
- بر مبنای فصول، فصل‌های «اداره امور عمومی»، «کشاورزی و منابع طبیعی» و «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری»، به ترتیب با ۱۸٫۴ درصد، ۱۴٫۱ درصد و ۱۳ درصد سهم، بیشترین سهم را از تعداد پروژه‌های استان به خود اختصاص داده‌اند.
- فصول «منابع آب»، «آب و فاضلاب» و «حمل و نقل» به ترتیب با اختصاص ۲۵٫۵ درصد، ۱۴٫۸ درصد و ۱۲٫۴ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، بیشترین سهم را از منابع اعتباری تخصیصی استان داشته‌اند.
- دو برنامه «تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (فصل اداره امور عمومی - امور خدمات عمومی)» و «ارائه خدمات شهری و روستایی (فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری - امور مسکن، عمران شهری و روستایی)»، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها را داشته‌اند.
- دو برنامه «توسعه حمل و نقل جاده‌ای (فصل حمل و نقل - امور اقتصادی)» و «تامین آب (فصل منابع آب - امور اقتصادی)»، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته را به خود اختصاص داده‌اند.
- ۶۴ برنامه عمرانی استان، علی‌رغم دربرگرفتن ۶۱۹ پروژه، معادل ۵۳٫۱ درصد کل پروژه‌های عمرانی استان، صرفاً ۲۴٫۳ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، سهم داشته‌اند.
- ۴۸ برنامه از ۶۴ برنامه یادشده، هر یک سهمی بسیار اندک و کمتر از ۰٫۵ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان را جذب نموده‌اند.
- شهرستان «ایلام» به عنوان مرکز استان، ضمن برخورداری از سهم ۱۱٫۲ درصدی از تعداد پروژه‌های استان، با ۱۸٫۹ درصد سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، بیشترین سهم از منابع عمرانی استان را دارا می‌باشد؛ با وجود این، عدم تعادل قابل توجهی میان شهرستان‌های استان، مشاهده نمی‌گردد.

• پروژه‌های «سطح استان» و شهرستان‌های «ایلام» و «ایوان» به ترتیب با جذب ۵۸.۸ درصد، ۵۰.۳ درصد و ۴۹ درصد از منابع پیش‌بینی‌شده برای پروژه‌های خود، از منظر شاخص تخصیص اعتبار، نسبت به سایر شهرستان‌های استان، در جایگاه مناسب‌تری قرار دارند.

• شهرستان‌های «آبدانان»، «دره شهر»، «دهلران» و «سیروان» با شاخص تخصیص اعتبار کمتر از ۴۰ درصد، شرایط نامطلوب‌تری را دارا می‌باشند.

• ۶.۸ درصد پروژه‌های عمرانی استان ایلام، در زمره پروژه‌های «بسیار کوچک» قرار می‌گیرند. اندازه ۵۱.۲ درصد پروژه‌ها «کوچک» و ۳۱.۸ درصد آن‌ها، «متوسط» است و در نهایت، پروژه‌های «بزرگ» و «بسیار بزرگ»، به ترتیب ۹.۹ و ۰.۴ درصد از کل پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

در مطالعه حاضر به منظور طبقه‌بندی پروژه‌های عمرانی جاری در استان ایلام از دو ماتریس «عمر-درصد تخصیص» و «اندازه-اولویت» بهره گرفته و در نهایت مبتنی بر دو ماتریس مذکور اولویت‌بندی مشخصی جهت مواجهه با پروژه‌های مذکور ارائه شده است. در ارتباط با ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان از طبقه‌بندی زیر بهره گرفته شده است:

- طبقه یک: پروژه‌های با طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)،
  - طبقه دو: پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)،
  - طبقه سه: پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)،
  - طبقه چهار: پروژه‌های با طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)،
  - طبقه پنج: پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد).
- براساس طبقه‌بندی فوق ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان تشکیل و نحوه برخورد با هریک از مناطق ماتریس عمر-تخصیص با اولویت‌بندی پنج‌گانه زیر تبیین شده است:

الف) اولویت ۱: طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)

- ویژگی: چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نیست.

- پیشنهاد نحوه برخورد:

- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر،
- تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح، واگذاری یا ادامه پروژه.

ب) اولویت ۲: طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)

- ویژگی: به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نیست.

- پیشنهاد نحوه برخورد:

- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر،
- اتمام یا اصلاح پروژه.

ج) اولویت ۳: طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)

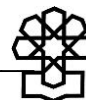
- ویژگی: از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند و به اتمام رسیدن آنها در افق کوتاه‌مدت محتمل است.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
- تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه.

د) اولویت ۴: طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)

- ویژگی: شرایط بینابینی نسبت به دو اولویت نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر،
- تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح، واگذاری یا ادامه پروژه.

هـ) اولویت ۵: طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)

- ویژگی: هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.
  - پیشنهاد نحوه برخورد:
  - نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی.
- اگرچه بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر قرار می‌گیرند، اما با توجه به تخصیص کم و گاه طول عمر بالای طرح‌های مستمر (نظیر تعمیر و نگهداری)، به‌نظر می‌رسد واکاوی دقیق تمامی پروژه‌های عمرانی اعم از مستمر و غیرمستمر و انتخاب نحوه صحیح مواجهه با آنها از ضرورت بالایی برخوردار است. در ادامه مهم‌ترین نکات حاصل از اولویت‌بندی پروژه‌های عمرانی جاری در استان ایلام براساس متدولوژی فوق‌الذکر ارائه می‌شود:
- اندازه هر ۲ پروژه‌ای که بر اساس ماتریس عمر- درصد تخصیص، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، «بزرگ» است؛ لذا اعتبار پیش‌بینی‌شده برای آنها، بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان است.
  - پروژه‌های اولویت دوم، عمدتاً در گروه پروژه‌های «متوسط» و «بزرگ» قرار دارند.
  - پروژه‌های اولویت سوم، عمدتاً «کوچک» و «متوسط» هستند.

- بیش از ۷۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ که انتقال آن‌ها به اولویت ۱ طی سال‌های آتی محتمل می‌باشد، در زمره پروژه‌های «بزرگ» و «متوسط» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آن‌ها بین ۱ تا ۵۰ میلیارد تومان می‌باشد.
- حدود ۸۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ که ۹۰ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را در بر می‌گیرند، «کوچک» یا «متوسط» می‌باشند.

- با توجه به آنکه پروژه‌هایی که عمر آن‌ها کمتر از ۱۰ سال است، بسته به درصد تخصیص اعتبار، در اولویت سوم یا پنجم جای گرفته‌اند، می‌توان گفت بخش عمده پروژه‌های عمرانی استان که طی یک دهه اخیر بارگذاری شده‌اند، از نظر شاخص اندازه، «کوچک» یا «متوسط» هستند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آن‌ها، بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان است.

شایان ذکر است تمامی مطالب و تحلیل‌های ارائه شده در گزارش حاضر به دلیل عدم ارائه گزارش‌های عملکرد و پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور، براساس تخصیص ریالی ارائه شده‌اند.

مقدمه

پیوند میان برنامه‌ریزی فضایی کلان با طرح‌ها و پروژه‌های عملیاتی و متعاقب آن امکان‌سنجی، برآورد و تأمین اعتبارات آنها، همواره از عمده چالش‌های کشور بوده است. از طرفی طرح آمایش سرزمین به‌عنوان داعیه‌دار برنامه‌ریزی فضایی کشور همواره در مرحله تهیه و تصویب جامانده و به جرئت می‌توان گفت طرح‌های آمایش سرزمین تهیه شده (اقدامات ناقص انجام شده در سال‌های برنامه سوم توسعه به بعد)، هیچ‌گاه نتوانستند آن‌طور که انتظار می‌رفت اجرایی شده یا در طرح‌ها و پروژه‌های اجرایی کشور به‌عنوان سند فرادست، تأثیرگذار باشند.

در سال‌های اخیر تهیه و تصویب طرح‌های آمایش استانی و تأکید بر ضرورت پایبندی استان‌ها به اجرای آن، این سؤال را پررنگ ساخته که چه میزان طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی جاری کشور، در راستای پیشنهادهای و اهداف تعیین شده توسط طرح‌های آمایش استانی بوده است؟ آیا اساساً ساختار فعلی نظام بودجه‌ریزی امکان برقراری ارتباط معنادار با نظام تدبیر و برنامه‌ریزی فضایی کشور را دارد یا خیر؟ برای پاسخ به این سؤال نیاز است قوانین بودجه و طرح‌های آمایش به تفکیک هر استان و با دقت کامل مورد بحث و بررسی قرار گیرد تا بتوان میزان ارتباط این دو را ارزیابی کرد.

با فرض این موضوع که قانون بودجه باید با منطق مشخص و قابل دفاع، تخصیص بودجه را انجام دهد؛ به نظر می‌رسد میزان اعتبارات توزیع شده و تخصیص یافته به استان‌ها (فارغ از نگاه صرف به جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد قانون بودجه) باید با نیاز، عملکرد و شرایط استان همچنین با رویکرد و هدف قانون، ارتباط معناداری برقرار کند.^۱ ازسوی دیگر، موضوع شفافیت میزان اعتبارات تخصیص یافته به استان‌ها اگرچه به احتمال زیاد باید به تفصیل در دستگاه‌های اجرایی مربوطه یا دفاتر موضوعی سازمان برنامه و بودجه کشور یا سازمان‌های استانی آن وجود داشته باشد،

۱. این ارتباط باید از ذهن و رابطه تصمیم‌گیران به دور بوده و قابل تشخیص، تبیین و درک برای جامعه کارشناسی و بهره‌بردار باشد.

لکن در قوانین بودجه‌ای که در اختیار جامعه مخاطب قرار می‌گیرد، قابل ردیابی نیست.^۱ این نارسایی در قوانین بودجه، می‌تواند ناشی از دو عامل باشد:

- اطلاعات در قانون بودجه قابل تشخیص بوده و فقط از نظر ارائه شکلی در جداول، تفکیک استانی آن موجود نیست.
- اعتبارات از هردو لحاظ ماهوی و شکلی، قابلیت شناسایی استانی را ندارند.

همان‌طور که پیش‌تر نیز اشاره شد، بی‌تردید کشف و برقراری ارتباطات منطقی بودجه سالیانه با برنامه‌های توسعه کشور، هم از بابت ماهیت بودجه‌ریزی و هم از جنبه شفافیت، چالشی اساسی است.

فرایند شفاف‌سازی منابع تخصیص‌یافته را می‌توان با توجه به اطلاعات در دسترس قوانین بودجه و با تحلیل توزیع استانی اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای آغاز کرد. شایان توجه است کشف رابطه معنادار میان عوامل برنامه‌ریزی فضایی (مخصوصاً طرح‌های آمایشی) و اجزای بودجه (به‌ویژه طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی) در سطح استان‌ها، نیازمند مطالعات جداگانه است که در آینده در دستور کار قرار خواهد گرفت.

با این مقدمه، برای شفاف‌سازی ساختار طرح‌های عمرانی استانی در مطالعه حاضر، ابتدا پایه‌های آماری و روش مطالعه تبیین شده و در ادامه تملک‌داری‌های سرمایه‌ای استان از منظر «موضوعی»، «جغرافیایی»، «طول عمر»، «درصد تخصیص» و «اندازه»، مورد واکاوی قرار گرفته و در نهایت جمع‌بندی گزارش ارائه شده است.

۱. مفاهیم، پایه‌های آماری، روش و محدودیت‌های مطالعه

در این قسمت از مطالعه به تبیین مفاهیم اساسی پیرامون طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای پرداخته و سپس، پایه‌های آماری و روش مطالعه تبیین می‌شود.

۱-۱. مفاهیم^۲

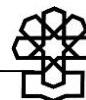
طبق بند «۱۰» ماده (۱) قانون برنامه و بودجه،^۳ «طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای» به مجموعه عملیات و خدمات مشخصی اطلاق می‌شود که براساس مطالعات توجیهی فنی، اقتصادی، اجتماعی توسط دستگاه اجرایی، طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه عمرانی پنج‌ساله به‌صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای، اجرا شده و منابع مورد نیاز آن از محل اعتبارات مربوط به تملک‌داری‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود.

طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای از ابعاد مختلف قابل طبقه‌بندی‌اند به‌طوری که از بعد مقیاس، به دو دسته «طرح‌های ملی» و «طرح‌های ملی استانی شده (طرح استانی ویژه سابق)»، از بعد ماهیت، به دو گروه «مستمر» و «غیرمستمر» و از بعد نوع طرح، به انواع «احداث»، «توسعه»، «مرمت» و غیره تقسیم می‌شوند.

۱. از یک جنبه می‌توان متصور شد که دولت و به‌تبع آن سازمان برنامه و بودجه کشور (به‌عنوان تدوین‌کننده لایحه و مجری قوانین بودجه که اختیار تام در نحوه ارائه این قوانین را براساس قانون اساسی داراست) به این نوع تفکیک در قوانین بودجه قائل نبوده و آن را جزء وظایف خود تلقی می‌کند.

۲. مطالب این بخش از گزارش مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری باعنوان «آسیب‌شناسی امور ناظر بر طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای و ارائه راهبردهای ساماندهی»، ۱۴۰۰ اخذ شده است.

۳. قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱.

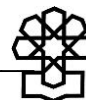
- **طرح‌های ملی**، طرح‌هایی هستند که جنبه استراتژیک داشته و از لحاظ سرمایه‌گذاری، بزرگ و از نظر تکنولوژی، پیچیده بوده و آثار مترتب بر اجرای آنها نیز از یک منطقه فراتر می‌رود.
- **طرح‌های ملی استانی شده**، مجموعه‌ای از طرح‌های ملی هستند که در پیوست شماره (۱) قانون بودجه به صورت استانی مشخص شده‌اند.
- **طرح‌های مستمر و غیرمستمر**، طرح‌های پیوست شماره (۱) قانون بودجه از بعد دارا بودن سال شروع و خاتمه به دو بخش طرح‌های غیرمستمر (دارای سال شروع و خاتمه) و طرح‌های مستمر (فقط دارای سال شروع) که بیشتر ماهیت تعمیر و نگهداری و تأمین تجهیزات دارند، تقسیم می‌شوند (فصیحی، ۱۴۰۰).
- طبقه‌بندی طرح‌های عمرانی در پیوست شماره (۱) قانون بودجه، بدین ترتیب است که هر طرح در ذیل یک برنامه و هر برنامه در ذیل یک فصل و هر فصل در ذیل یکی از امور ۱۰ گانه جای می‌گیرد. اطلاعات تکمیلی هر طرح شامل تعداد پروژه، شرح عملیات، میزان پیشرفت فیزیکی و ریالی و سایر اطلاعات مالی و نظارتی در موافقتنامه‌ای که به نام هر طرح پیش‌بینی شده ارائه می‌شود. موافقتنامه عقدی است حقوقی-فنی و مالی که دستگاه اجرایی تعهد می‌کند از یک طرف شرح عملیات مندرج در آن را رعایت کند و از طرف دیگر سازمان برنامه و بودجه به موازات پیشرفت فیزیکی عملیات، اعتبارات مصوب را براساس تخصیص اعتبار در اختیار دستگاه اجرایی قرار دهد.
- **موافقتنامه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای** از تعدادی فرم و ضمیمه تشکیل می‌شود به طوری که در فرم (۱) به خلاصه طرح، در فرم (۲) به گزارش توجیهی طرح، در فرم (۳) به منابع تأمین اعتبار هر پروژه ذیل طرح، در فرم (۴) به اعتبارات برحسب فصول سرمایه‌گذاری، در فرم (۵) به خلاصه پروژه‌ها و در فرم ضمیمه (۲) به میزان و نوع سرمایه‌گذاری در طرح‌ها به تفکیک تأمین منابع (عمومی و داخلی) شرکت‌های دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت اشاره می‌شود.
- طبق دستورالعمل اجرایی ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴، کارگروه استانی ماده (۲۳)، وظیفه بررسی طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در سطح استان را برعهده دارد و تصویب نهایی آن به‌عهده شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان است.
- کمیسیون و کارگروه استانی برای عمل به ماده (۲۳) قانون مذکور ایجاد شده است. طبق بند «الف» این ماده، عناوین، اهداف کمی و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱ و رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار و زمانبندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرایی پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، برای یک‌بار و به قیمت ثابت سالی که طرح‌های مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالیانه منظور می‌گردد، به تفکیک سال‌های برنامه‌های توسعه و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد (فصیحی، ۱۴۰۰).

۱-۲. پایه‌های آماری

براساس اطلاعات ارائه شده توسط «معاونت امور استان‌ها و مناطق سازمان برنامه و بودجه کشور»، به‌طور کلی تأمین اعتبارات طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی در سطح استان‌ها می‌تواند از محل منابع بودجه‌ای و غیربودجه‌ای تأمین شود.^۱ همان‌طور که بیان شد در بودجه‌های سنواتی منابع و مصارف به دو بخش ملی و استانی تقسیم می‌گردد که منظور از مصارف استانی، اعتبارات تحت مدیریت شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌هاست که در جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد قانون بودجه لحاظ می‌شود. فارغ از ابهام‌های مختلف در بودجه و نحوه عملکرد آن، یکی از ابهام‌های اصلی بودجه را می‌توان نحوه توزیع اعتبار هر یک از استان‌ها دانست. زیرا اعتبارات توزیعی استان‌ها به جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد محدود نمی‌شود؛ به‌عبارت دیگر با فرض اینکه همه مصارف در یک مکان به‌وقوع می‌پیوندد که در محدوده یکی از استان‌ها واقع شده، پس همه مصارف می‌توانند تقسیم‌بندی استانی داشته باشد؛ لکن برخی مصارف که ماهیت ملی پیدا می‌کند باید از بقیه اعتبارات مجزا باشد. نحوه تمایز مصارف برخی دستگاه‌های اجرایی دارای ماهیت ملی را می‌توان این‌گونه برشمرد:

- دستگاه‌های اجرایی و فعالیت‌های مرتبط آنها که حکم سیاستگذاری یا نظارت عالی را برای کشور دارند و شمول اثر این فعالیت‌ها مربوط به حوزه‌های فعالیت خارجی یا عمومی کل کشور است (مانند مرکز سه قوه و برخی وزارتخانه‌ها یا نهادها)،
- دستگاه اجرایی و فعالیت‌های مرتبط آن، حکم راهبری اجرایی یا سیاستگذاری بخشی را داراست و به‌عنوان دستگاه اصلی وظیفه هماهنگی دستگاه‌های استانی تابعه را دارد (مانند بخش ملی وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها)،
- ارگان‌های نظامی (و نه انتظامی) و امنیتی،
- دستگاه‌هایی که فقط یک مجموعه مرکزی و ملی داشته و تفکیک عملیات استانی آنها نیاز به پایگاه داده خاص و طبقه‌بندی شده داشته که در وضعیت کنونی این تمایز امکانپذیر نیست (مانند اعتبارات مربوط به برخی صندوق‌های بیمه)، در یک نتیجه کلی می‌توان ادعا کرد که اعتبارات مندرج در قانون بودجه سالیانه بجز در چهار مورد فوق‌الذکر، حتی اگر قابل تفویض به استان‌ها نباشد، می‌تواند قابل تقسیم به استان‌ها باشد. همچنین می‌توان گفت ارائه یک بررسی کامل در این زمینه به‌دلیل کمبود اطلاعات، عدم دسترسی آسان به اطلاعات موجود و طبقه‌بندی شدن برخی اطلاعات، امکانپذیر نیست. اما می‌توان بررسی داده‌های مندرج در قوانین بودجه را به‌عنوان گام نخست تلقی کرد.^۲ اصول مهم و حائز اهمیت در تفکیک استانی طرح‌ها در پنج دسته زیر قابل دسته‌بندی است:^۳
- برخی طرح‌ها با اعتبار ملی مربوط به دستگاه‌های ملی و در راستای وظایف حاکمیتی دستگاه‌ها اجرایی می‌شوند که مشخصه تفکیک استان ندارند.

۱. برای مطالعه بیشتر مراجعه شود به پیوست شماره ۱.
 ۲. هرچند در این راه نیز، عدم دسترسی به داده‌های دارای فرمت قابل ویرایش، مشکل اصلی محسوب شده و تحلیل را زمانبر کرده و در برخی موارد، باعث بروز خطاهایی می‌شود.
 ۳. اعتبارات استانی جدول (۱۰) ماده‌واحد قوانین بودجه را نیز می‌توان به این ۵ دسته افزود. اما از آنجا که نحوه توزیع این اعتبارات و پروژه‌های آن مشخص نیست؛ لذا این موضوع محل بحث نخواهد بود.

- برخی دیگر از طرح‌های با اعتبار ملی میان تمامی استان‌ها (یا بسیاری از استان‌ها) مشترک بوده و در سطح طرح که در قانون ذکر می‌شود امکان تفکیک نداشته و به احتمال زیاد در سطح پروژه قابلیت تفکیک دارند که به دلیل عدم دسترسی به این سطح از اطلاعات، در این مطالعه امکان محاسبه اعتبار آن وجود ندارد.^۱
- دسته سوم شامل طرح‌هایی با اعتبار ملی است که بین چند استان مشخص تعریف شده‌اند. این طرح‌ها هرچند قابلیت تشخیص استان‌های برخوردار از آن طرح‌ها را دارند لکن به دلیل مشخص نبودن سهم هر استان از اعتبارات آن طرح، امکان محاسبه سهم اعتباری هر استان وجود ندارد.
- طرح‌هایی با اعتبار ملی که براساس نام طرح قابلیت تفکیک استانی را دارا بوده و مکان اجرای طرح کاملاً مشهود و ویژه یک استان است. این طرح‌ها در سال‌های بررسی شده، همواره بیش از نیمی از طرح‌های ملی مندرج در پیوست یک را شامل شده‌اند.
- طرح‌هایی با اعتبار ملی که مبادله موافقتنامه آن در استان انجام می‌شود و با عنوان طرح‌های استانی ویژه قلمداد می‌شود. این طرح‌ها به‌طور کامل قابلیت تفکیک استانی دارند. تا پیش از سال ۱۳۹۷، این‌گونه طرح‌ها در قالب یک جدول مستقل در پیوست شماره (۱) قانون بودجه درج می‌شد؛ لکن پس از این سال، جدول مذکور حذف و طرح‌های استانی ویژه به‌صورت ستاره‌دار به همراه سایر طرح‌ها در پیوست شماره (۱) قانون بودجه درج می‌شود.^۲
- از آنجا که بررسی اعتبارات هزینه‌ای - مؤکداً فارغ از نگاه صرف به جدول شماره (۱۰) ماده واحده قوانین بودجه از نظر ماهوی و شکلی قابلیت تفکیک استانی ندارد^۳ لذا گزارش حاضر مبتنی بر داده‌های پایگاه اطلاعاتی «سامانه نظارت ۴»^۴ سازمان برنامه و بودجه، اعتبارات عمرانی تخصیص‌یافته به استان‌ها از محل اعتبارات بودجه‌ای و غیربودجه‌ای را بررسی کرده است.

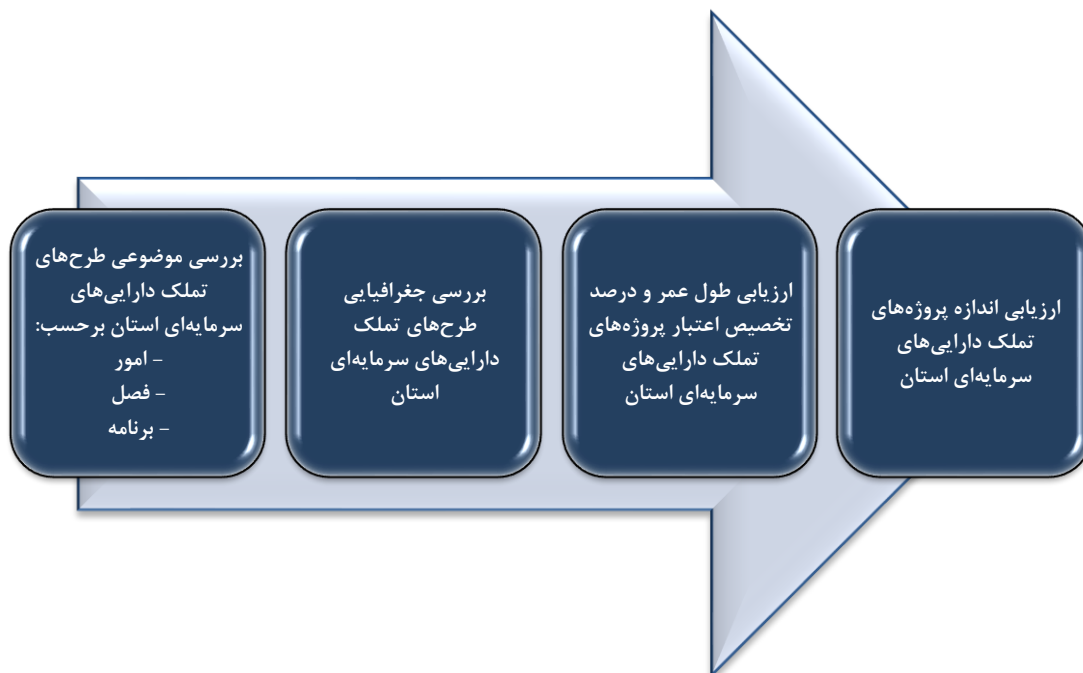
۳-۱. روش مطالعه

گزارش حاضر با روش تحلیلی - توصیفی انجام شده است. به‌عبارت دیگر تلاش شده وضعیت موجود پروژه‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای در استان بررسی و به توصیف منظم و نظام‌مند وضعیت فعلی پرداخته شود. به این منظور طبقه‌بندی و توصیف طرح‌ها و پروژه‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای در هر استان به‌شرح زیر انجام شده است:

---

۱. در پیوست شماره (۱) بودجه به این ردیف‌ها؛ ردیف‌های گلوبال اطلاق می‌شود.
۲. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، این طرح‌ها در پیوستی جداگانه با عنوان اطلاعات تکمیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ گنجانده شده است.
۳. جهت بررسی این موارد باید اطلاعات لازم از سازمان برنامه و بودجه کشور استعلام و مطالبه شود که به دلیل ماهیت اطلاعات و گزارش، امری ناشدنی جلوه می‌نماید.
۴. سامانه مذکور، تمامی پروژه‌های عمرانی استان‌ها که برای آنها موافقتنامه مبادله شده است را براساس کلیه اعتبارات تخصیص یافته اعم از بودجه‌ای و غیربودجه‌ای ارائه می‌کند.

نمودار ۱. فرایند بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان

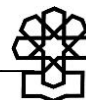
مأخذ: مطالعات تحقیق.

در ارتباط با ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان از طبقه‌بندی زیر بهره گرفته شده است:

نمودار ۲. طبقه‌بندی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان

مأخذ: همان.

براساس طبقه‌بندی فوق، ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان به شکل زیر ارائه شده است:

جدول ۱. ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (تعداد پروژه)

عمر پروژه	درصد تخصیص اعتبار			
	کمتر از ۵ سال	بین ۵ تا ۱۰ سال	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	۲۰ سال و بیشتر
کمتر از ۲۰ درصد				
بین ۲۰ درصد تا ۴۰ درصد				
بین ۴۰ درصد تا ۶۰ درصد				
بین ۶۰ درصد تا ۸۰ درصد				
۸۰ درصد و بیشتر				

مأخذ: همان.

نحوه برخورد با هریک از مناطق ماتریس عمر - تخصیص فوق در جدول زیر تبیین شده است:

جدول ۲. اولویت‌بندی پروژه‌های موجود در ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان و ارائه پیشنهادهایی جهت مواجهه با پروژه‌های موجود در هر اولویت

اولویت	گروه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۱	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا واگذاری یا ادامه پروژه 	چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نمی‌باشد.
۲	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر اتمام یا اصلاح پروژه 	به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد.
۳	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه 	از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند.
۴	طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا واگذاری یا ادامه پروژه 	شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
۵	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی 	هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

مأخذ: همان.

همچنین ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام برحسب اعتبار پروژه صورت پذیرفته است. لازم به ذکر است با توجه به نتایج جلسات هم‌اندیشی با کارشناسان سازمان برنامه و بودجه و خبرگان حوزه مورد بررسی، در حال حاضر طبقه‌بندی مشخصی برای ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های

سرمایه‌ای وجود ندارد و تعاریف به کار رفته در این گزارش در خصوص طول عمر، صرفاً تعاریف عملیاتی ناظر به این گزارش است. بر این اساس دسته‌بندی مذکور عبارت است از:

- پروژه‌های بسیار کوچک: کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار،
- پروژه‌های کوچک: بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های متوسط: بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بزرگ: بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بسیار بزرگ: بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار.

درنهایت نیز جهت ارائه تحلیل‌های تکمیلی، ماتریس اولویت-اندازه برای هر استان به شکل زیر تهیه شده است:

جدول ۳. ماتریس اندازه-اولویت برحسب تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان

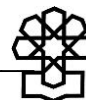
اندازه پروژه	اولویت پروژه	اولویت ۱	اولویت ۲	اولویت ۳	اولویت ۴	اولویت ۵	جمع
بسیار کوچک							
کوچک							
متوسط							
بزرگ							
بسیار بزرگ							
جمع							

مأخذ: همان.

۴-۱. محدودیت‌های مطالعه

گزارش حاضر مشابه بسیاری از پژوهش‌های مبتنی بر آمار و داده، مشمول سطحی از محدودیت‌های اجتناب‌ناپذیر بوده است. در ادامه به مهم‌ترین محدودیت‌ها اشاره شده است:

- این گزارش براساس مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸ انجام شده است. لذا پروژه‌هایی که تا پیش از سال ۱۳۹۸ خاتمه یافته‌اند اساساً جایی در تحلیل حاضر ندارند.
- به دلیل کمبود اطلاعات و عدم دسترسی آسان به کلیه اطلاعات موجود، امکان ارائه یک بررسی صد درصدی و کامل وجود ندارد.
- برخی مصارف بودجه‌ای به دلیل ماهیت ملی آنها امکان تخصیص به استان‌ها را ندارند.
- قرار داشتن بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر و ویژگی سالیانه بودن آنها، قضاوت در ارتباط با تکرار پروژه‌های مذکور در بودجه‌های سنواتی را دشوار می‌کند.
- با توجه به اینکه مفهوم طرح در بعد ملی و استانی با هم تفاوت‌هایی دارند و طرح در سطح ملی، مستقل و در سطح استان متأثر از چند پروژه می‌باشد لذا ممکن است طولانی شدن طول عمر یک پروژه از یک طرح منجر به طولانی شدن عمر طرح شود. این درحالی است که سایر پروژه‌های طرح مورد نظر ممکن است مدت‌ها قبل خاتمه یافته باشند.

- برخی از پروژه‌های جاری در استان‌ها محصول تصمیم‌گیری و سیاستگذاری‌های مسئولان استانی نبوده و به انحاء مختلف و از محل منابع غیراستانی آغاز شده‌اند؛ لذا نمی‌توان طولانی شدن آنها را به عملکرد استان نسبت داد.
- درخصوص توزیع جغرافیایی پروژه‌ها در سطح استان‌ها باید به این نکته دقت شود که در برخی موارد، مکان استراتژیک برای بارگذاری پروژه‌ها مرکز استان بوده و عملاً بخشی از عدم توازن در توزیع پروژه‌های عمرانی در سطح استان اجتناب‌ناپذیر است.
- از سال ۱۳۹۲ گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی ارائه نشده و این موضوع می‌تواند تحلیل‌ها و پیشنهادهای ارائه شده در ارتباط با مواجهه با پروژه‌های مذکور را تا حدی دچار کاستی کند.

۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام در سال ۱۳۹۸

با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته، در سال ۱۳۹۸ در استان ایلام، ۱۱۶۵ پروژه فعال در قالب ۳۴۴ طرح عمرانی وجود داشته است که ذیل ۱۰ امور، ۳۴ فصل و ۷۶ برنامه طبقه‌بندی شده‌اند. شایان توجه است که قدیمی‌ترین پروژه عمرانی استان، از سال ۱۳۷۳ آغاز شده و حدود ۳ دهه از شروع عملیات عمرانی آن گذشته است:

نمودار ۳. طبقه‌بندی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین خلاصه‌ای از وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام، در نمودار زیر گزارش شده است:

نمودار ۴. خلاصه وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام

مأخذ: همان.

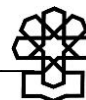
۱-۲. بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام

به منظور بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان، طرح‌های یادشده بر اساس امور، فصول و برنامه‌های مختلف، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است:

۱-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب امور

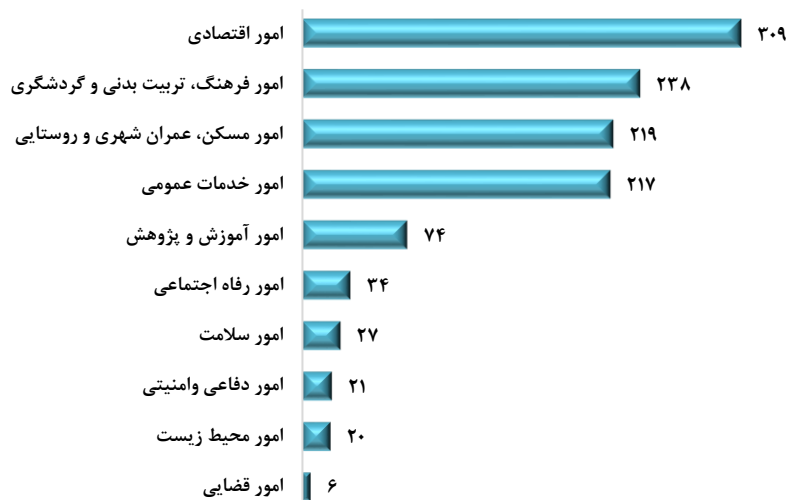
طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام، در مجموع در قالب ۱۰ امور مختلف، تعریف شده‌اند که این امور عبارتند از:

- امور اقتصادی
- امور مسکن، عمران شهری و روستایی
- امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
- امور خدمات عمومی
- امور آموزش و پژوهش
- امور سلامت
- امور قضایی
- امور رفاه اجتماعی
- امور دفاعی و امنیتی
- امور محیط زیست

با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته، در استان ایلام، «امور اقتصادی»، «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» از جمله مهم‌ترین امور در برنامه‌ریزی طرح‌های عمرانی استان، محسوب می‌شوند. همان‌گونه که در نمودار زیر مشخص است، از ۱۱۶۵ پروژه عمرانی استان ایلام، ۳۰۹ پروژه در قالب «امور اقتصادی»، ۲۳۸ پروژه در قالب «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» و ۲۱۹ پروژه در قالب «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» تعریف شده است که در مجموع، حدود ۶۶ درصد از کل پروژه‌های استان را در بر می‌گیرند:

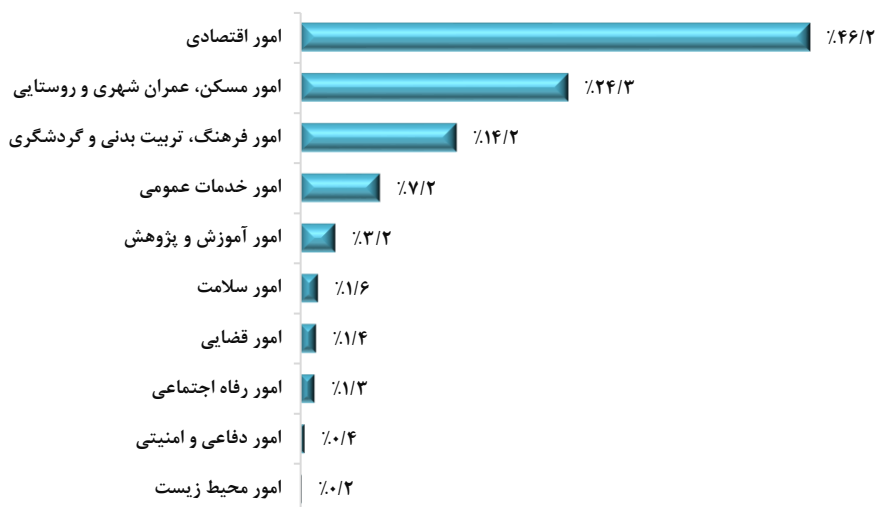
نمودار ۵. تعداد پروژه‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای بر حسب امور مختلف در استان ایلام

مأخذ: همان.

در نمودار زیر، سهم امور مختلف از کل اعتبارات تخصیص‌یافته به پروژه‌های عمرانی استان ایلام، نشان داده شده است. در این زمینه نیز مشاهده می‌گردد «امور اقتصادی» به تنهایی ۴۶.۲ درصد از کل اعتبارات تخصیص‌یافته به پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده است. همچنین «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با سهم معادل ۲۴.۳ درصد و ۱۴.۲ درصد، در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. بر این اساس، در مجموع حدود ۸۵ درصد از کل اعتبارات تخصیص‌یافته به طرح‌های عمرانی استان، به پروژه‌های ذیل سه امور فوق‌الذکر، اختصاص داده شده است:

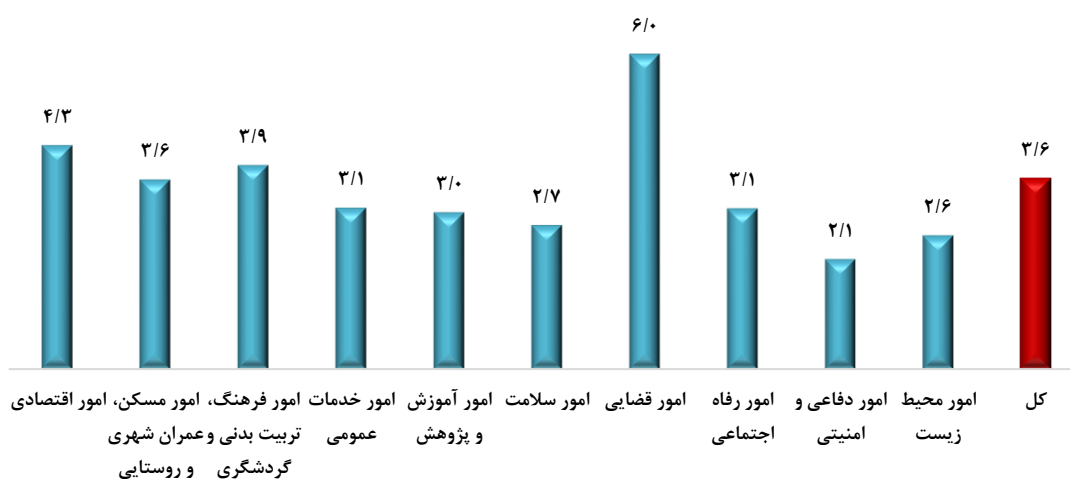
نمودار ۶. سهم امور مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان ایلام

مأخذ: همان.

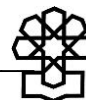
در نمودار زیر نیز، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هر یک از امور مختلف در استان ایلام، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۷. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب امور مختلف در سال ۱۳۹۸ (واحد: سال)

مأخذ: همان.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، متوسط طول عمر کل پروژه‌های عمرانی استان در سال ۱۳۹۸، معادل ۳.۶ سال است. در «امور اقتصادی» که بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات تخصیص یافته استان را به خود

اختصاص داده است، میانگین طول عمر پروژه‌ها در سال ۱۳۹۸، از متوسط کل استان، بیشتر است. همچنین «امور قضایی» با طول عمر متوسط ۶ سال، دارای بیشترین میزان متوسط عمر پروژه‌ها می‌باشد. در جدول زیر، خلاصه‌ای از وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان ایلام بر حسب امور مختلف ارائه شده است:

جدول ۴. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان ایلام بر حسب امور (واحد: میلیون ریال/ درصد)

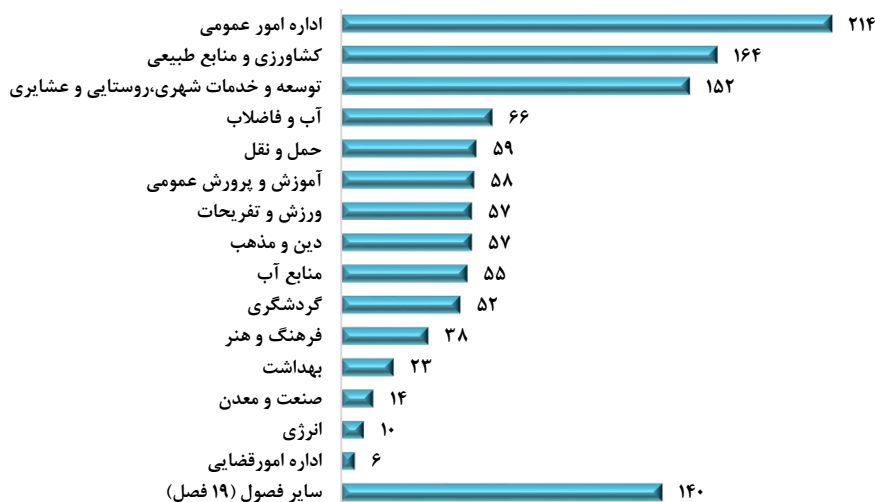
عنوان امور	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
امور اقتصادی	۳,۷۴۹,۷۴۹	۳,۹۸۵,۷۰۹	۲,۲۱۶,۰۵۴	۵,۹۶۵,۸۰۴	۷,۳۳۸,۵۲۲	۱۵,۰۷۳,۹۸۱	۳۹.۶٪
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۲,۰۷۸,۵۲۰	۱,۸۹۷,۴۲۳	۱,۰۵۴,۹۶۷	۳,۱۳۳,۴۸۷	۳,۷۰۴,۸۶۹	۷,۶۸۰,۸۱۲	۴۰.۸٪
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱,۲۴۵,۲۰۰	۱,۰۵۱,۱۷۷	۵۸۴,۴۵۴	۱,۸۲۹,۶۵۵	۱,۲۲۵,۷۷۸	۳,۵۲۲,۱۵۵	۵۱.۹٪
امور خدمات عمومی	۶۵۶,۱۹۰	۵۰۱,۹۰۸	۲۷۹,۰۶۱	۹۳۵,۲۵۰	۵۸۰,۲۰۷	۱,۷۳۸,۳۰۴	۵۳.۸٪
امور آموزش و پژوهش	۱۹۰,۷۸۴	۳۹۹,۶۶۱	۲۲۲,۲۱۲	۴۱۲,۹۹۶	۲۰۹,۱۰۹	۷۹۹,۵۵۴	۵۱.۷٪
امور سلامت	۷۱,۶۶۳	۲۴۷,۳۳۲	۱۳۷,۵۱۷	۲۰۹,۱۸۰	۰	۳۱۸,۹۹۵	۶۵.۶٪
امور قضایی	۱۶۲,۲۹۹	۴۴,۴۰۰	۲۴,۶۸۶	۱۸۶,۹۸۵	۱۵,۱۶۹	۲۲۱,۸۶۸	۸۴.۳٪
امور رفاه اجتماعی	۱۳۰,۰۱۱	۷۱,۳۲۵	۳۹,۶۵۷	۱۶۹,۶۶۸	۹۱,۱۸۴	۲۹۲,۵۲۰	۵۸.۰٪
امور دفاعی و امنیتی	۲۲,۹۷۳	۵۵,۴۴۴	۳۰,۸۲۷	۵۳,۸۰۰	۹۷,۹۸۸	۱۷۶,۴۰۵	۳۰.۵٪
امور محیط زیست	۷,۳۲۵	۲۵,۲۰۰	۱۴,۰۱۱	۲۱,۳۳۶	۵۳,۲۸۰	۸۵,۸۰۵	۲۴.۹٪
جمع کل استان	۸,۳۱۴,۷۱۳	۸,۲۷۹,۵۷۹	۴,۶۰۳,۴۴۶	۱۲,۹۱۸,۱۵۹	۱۳,۳۱۶,۱۰۶	۲۹,۹۱۰,۳۹۸	۴۳.۳٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.
* بر اساس خلاصه گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵.۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

۲-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب فصل

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام، در قالب ۳۴ فصل مختلف، تعریف شده‌اند. در این زمینه، فصل‌های «اداره امور عمومی»، «کشاورزی و منابع طبیعی» و «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری»، به ترتیب با ۲۱۴، ۱۶۴ و ۱۵۲ پروژه، بیشترین پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده‌اند و مجموعاً ۴۵.۵ درصد از ۱۱۶۵ پروژه استان را در بر گرفته‌اند. شایان ذکر است، ۱۹ فصل که سهم هر یک از آن‌ها از کل اعتبارات تخصیص یافته استان، کمتر از ۱ درصد بوده است، در قالب طبقه «سایر فصول» تجمیع شده‌اند. این ۱۹ فصل، مجموعاً ۱۴۰ پروژه معادل ۱۲ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را شامل می‌شوند:

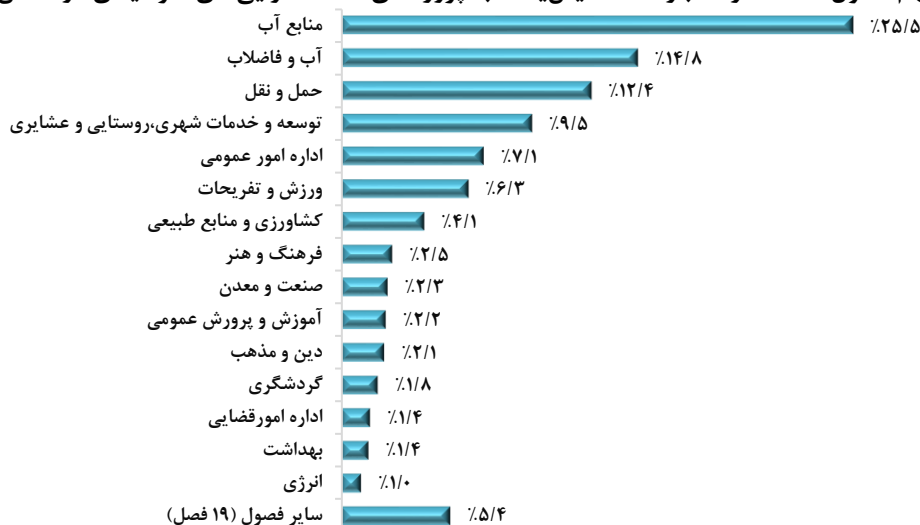
نمودار ۸. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب فصول مختلف در استان ایلام

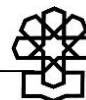
مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در نمودار زیر، سهم فصول مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان ایلام نشان داده شده است. بر این اساس مشاهده می‌شود فصل «منابع آب» که صرفاً شامل ۵۵ پروژه معادل ۴.۷ درصد از کل پروژه‌های استان می‌شود، با سهم ۲۵.۵ درصدی از کل اعتبارات تخصیص یافته استان، در رتبه نخست قرار گرفته است. از این منظر، فصل‌های «آب و فاضلاب» و «حمل و نقل» به ترتیب با ۱۴.۸ درصد و ۱۲.۴ درصد سهم از کل اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، در رتبه دوم و سوم قرار گرفته‌اند. همچنین ۱۲ فصل مهم دیگر که دربرگیرنده ۷۲.۵ درصد از پروژه‌های عمرانی استان هستند، ۴۱.۹ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند و سهم سایر فصول (۱۹ فصل)، تنها ۵.۴ درصد بوده است:

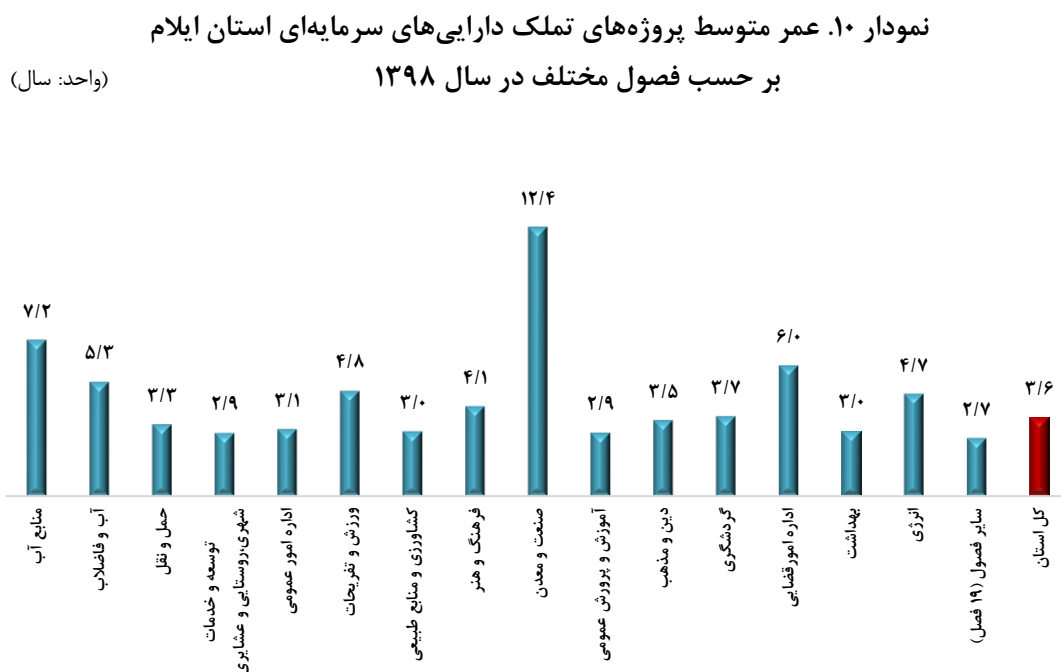
نمودار ۹. سهم فصول مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان ایلام

مأخذ: همان.

در نمودار زیر نیز، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هر یک از فصول مختلف در استان ایلام، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

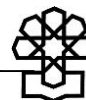

مأخذ: همان.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، متوسط طول عمر پروژه‌های مربوط به فصول «منابع آب» و «آب و فاضلاب» که بیشترین سهم از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را دارا می‌باشند، به ترتیب ۷.۲ و ۵.۳ سال است که نسبت به طول عمر متوسط کل پروژه‌های استان (۳.۶ سال)، بالاتر است. شایان ذکر است، پروژه‌های مربوط به فصل «صنعت و معدن» با متوسط طول عمر معادل ۱۲.۴ سال، قدیمی‌ترین پروژه‌های استان به شمار می‌روند. در جدول زیر، خلاصه‌ای از وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان ایلام بر حسب فصول مختلف ارائه شده است:

جدول ۵. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان ایلام بر حسب فصل (واحد: میلیون ریال / درصد)

عنوان فصل	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال *۱۳۹۸	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
فصل منابع آب	۲,۳۶۹,۳۴۵	۱,۶۵۸,۸۲۵	۹۲۲,۳۰۷	۳,۲۹۱,۶۵۲	۲,۹۴۰,۵۸۷	۶,۹۶۸,۷۵۷	۴۷.۲٪
فصل آب و فاضلاب	۱,۵۳۳,۴۱۰	۶۷۱,۶۰۳	۳۷۳,۴۱۱	۱,۹۰۶,۸۲۱	۱,۷۵۳,۷۲۸	۳,۹۵۸,۷۴۰	۴۸.۲٪
فصل حمل و نقل	۷۳۰,۸۰۰	۱,۵۷۵,۹۴۶	۸۷۶,۲۲۶	۱,۶۰۷,۰۲۶	۳,۸۰۰,۱۸۱	۶,۱۰۶,۹۲۷	۲۶.۳٪
فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	۵۴۵,۱۱۰	۱,۲۲۴,۳۲۰	۶۸۰,۷۲۲	۱,۲۲۵,۸۳۲	۱,۹۵۱,۱۴۲	۳,۷۲۰,۵۷۲	۳۲.۹٪
فصل اداره امور عمومی	۶۴۰,۴۲۰	۴۹۵,۴۰۸	۲۷۵,۴۴۷	۹۱۵,۸۶۷	۵۶۵,۱۷۶	۱,۷۰۱,۰۰۴	۵۳.۸٪
فصل ورزش و تفریحات	۵۳۷,۷۹۹	۵۰۳,۱۱۹	۲۷۹,۷۳۴	۸۱۷,۵۳۳	۳۳۰,۵۵۶	۱,۳۷۱,۴۷۴	۵۹.۶٪
فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۲۶۴,۷۱۵	۴۸۵,۱۵۳	۲۶۹,۷۴۵	۵۳۴,۴۶۰	۳۴۲,۳۶۸	۱,۰۹۲,۲۳۶	۴۸.۹٪
فصل فرهنگ و هنر	۲۴۸,۳۳۱	۱۴۴,۹۲۸	۸۰,۵۸۰	۳۲۸,۹۱۱	۱۸۶,۶۱۲	۵۷۹,۸۷۰	۵۶.۷٪
فصل صنعت و معدن	۲۶۳,۴۸۹	۶۲,۹۴۹	۳۵,۰۰۰	۲۹۸,۴۸۹	۴۰,۴۷۵	۳۶۶,۹۱۳	۸۱.۴٪
فصل آموزش و پرورش عمومی	۱۰۱,۶۷۴	۳۳۱,۸۴۶	۱۸۴,۵۰۶	۲۸۶,۱۸۰	۱۶۲,۵۰۹	۵۹۶,۰۲۹	۴۸.۰٪
فصل دین و مذهب	۱۸۸,۸۳۰	۱۵۸,۶۱۲	۸۸,۱۸۸	۲۷۷,۰۱۹	۲۳۱,۰۷۲	۵۷۸,۵۱۴	۴۷.۹٪
فصل گردشگری	۱۴۵,۳۱۵	۱۶۲,۳۰۰	۹۰,۲۳۹	۲۳۵,۵۵۴	۱۷۳,۴۸۳	۴۸۱,۰۹۸	۴۹.۰٪
فصل اداره امور قضایی	۱۶۲,۲۹۹	۴۴,۴۰۰	۲۴,۶۸۶	۱۸۶,۹۸۵	۱۵,۱۶۹	۲۲۱,۸۶۸	۸۴.۳٪
فصل بهداشت	۷۱,۳۸۸	۱۸۸,۸۳۲	۱۰۴,۹۹۱	۱۷۶,۳۷۹	۰	۲۶۰,۲۲۰	۶۷.۸٪
فصل انرژی	۴۴,۱۱۷	۱۵۳,۰۰۰	۸۵,۰۶۸	۱۲۹,۱۸۵	۱۰۹,۵۰۰	۳۰۶,۶۱۷	۴۲.۱٪
فصل حمایتی	۹۸,۹۱۳	۴۴,۲۲۵	۲۴,۵۸۹	۱۲۳,۵۰۲	۷۵,۲۸۱	۲۱۸,۴۱۹	۵۶.۵٪
فصل رسانه	۸۰,۴۵۳	۴۳,۳۱۸	۲۴,۰۸۵	۱۰۴,۵۳۸	۲۴۴,۷۵۲	۳۶۸,۵۲۳	۲۸.۴٪
فصل بازرگانی	۷۴,۲۸۲	۴۷,۹۳۶	۲۶,۶۵۲	۱۰۰,۹۳۵	۱۰۵,۴۱۲	۲۲۷,۶۳۱	۴۴.۳٪
فصل میراث فرهنگی	۴۳,۴۴۲	۳۶,۰۰۰	۲۰,۰۱۶	۶۳,۴۵۸	۵۴,۱۳۵	۱۳۳,۵۷۷	۴۷.۵٪
فصل آموزش عالی	۵۳,۵۹۷	۱۵,۰۰۰	۸,۳۴۰	۶۱,۹۳۷	۰	۶۸,۵۹۷	۹۰.۳٪
فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت آموزی	۳۳,۲۶۳	۴۸,۰۳۰	۲۶,۷۰۵	۵۹,۹۶۸	۴۶,۶۰۰	۱۲۷,۸۹۳	۴۶.۹٪
فصل امداد و نجات	۲۸,۸۹۸	۲۶,۶۰۰	۱۴,۷۹۰	۴۳,۶۸۸	۱۱,۹۰۳	۶۷,۴۰۱	۶۴.۸٪
فصل درمان	۲۷۵	۵۸,۵۰۰	۳۲,۵۲۶	۳۲,۸۰۱	۰	۵۸,۷۷۵	۵۵.۸٪
فصل دفاع	۱۷,۴۷۳	۲۲,۱۴۴	۱۲,۳۱۲	۲۹,۷۸۵	۴۴,۲۸۸	۸۳,۹۰۵	۳۵.۵٪
فصل حفظ نظم و امنیت عمومی	۵,۵۰۰	۳۳,۳۰۰	۱۸,۵۱۵	۲۴,۰۱۵	۵۳,۷۰۰	۹۲,۵۰۰	۲۶.۰٪
فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۱۵,۷۶۹	۶,۵۰۰	۳,۶۱۴	۱۹,۳۸۳	۱۵,۰۳۱	۳۷,۳۰۰	۵۲.۰٪
فصل حفاظت از گونه‌های زیستی	۶,۵۷۹	۲۲,۰۰۰	۱۲,۲۳۲	۱۸,۸۱۱	۳۹,۹۰۰	۶۸,۴۷۹	۲۷.۵٪
فصل پژوهش‌های توسعه‌ای	۲,۲۵۰	۴,۷۸۵	۲,۶۶۰	۴,۹۱۰	۰	۷,۰۳۵	۶۹.۸٪
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی	۳,۰۰۰	۱,۹۰۰	۱,۰۵۶	۴,۰۵۶	۰	۴,۹۰۰	۸۲.۸٪
فصل کاهش آلودگی	۷۴۶	۳,۲۰۰	۱,۷۷۹	۲,۵۲۵	۱۳,۳۸۰	۱۷,۳۲۶	۱۴.۶٪
فصل توانبخشی	۲,۲۰۰	۵۰۰	۲۷۸	۲,۴۷۸	۴,۰۰۰	۶,۷۰۰	۳۷.۰٪

عنوان فصل	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
فصل صنایع دستی	۱,۰۳۱	۱,۸۰۰	۱,۰۰۱	۲,۰۳۲	۵,۱۶۹	۸,۰۰۰	۲۵.۴٪
فصل تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۰	۱,۵۰۰	۸۳۴	۸۳۴	۰	۱,۵۰۰	۵۵.۶٪
فصل تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۰	۱,۱۰۰	۶۱۲	۶۱۲	۰	۱,۱۰۰	۵۵.۶٪
جمع استان	۸,۳۱۴,۷۱۳	۸,۲۷۹,۵۷۹	۴,۶۰۳,۴۴۶	۱۲,۹۱۸,۱۵۹	۱۳,۳۱۶,۱۰۶	۲۹,۹۱۰,۳۹۸	۴۳.۲٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.
* بر اساس خلاصه گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵.۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول فوق، نسبت تخصیص اعتبار فصل «منابع آب» که به تنهایی ۲۵.۵ درصد کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان ایلام را به خود اختصاص داده است، معادل ۴۷.۲ درصد است. لذا بیش از نیمی از اعتبارات مورد نیاز پروژه‌های عمرانی فصل یادشده، تخصیص داده نشده است؛ فصل «آب و فاضلاب» نیز با برخورداری از نسبت تخصیص اعتبار ۴۸.۲ درصدی، وضعیتی تقریباً مشابه دارد. لیکن وضعیت تخصیص اعتبار سومین فصل عمرانی مهم استان (حمل و نقل)، بسیار نامساعدتر است و صرفاً ۲۶.۳ درصد از اعتبارات مورد نیاز این فصل، تخصیص داده شده است.

۳-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب برنامه

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام، در قالب ۷۶ برنامه مختلف، تعریف شده‌اند. در این میان، ۱۲ برنامه، در برگیرنده ۵۴۶ پروژه عمرانی استان می‌باشند و در مجموع، ۷۵.۷ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را به خود اختصاص داده‌اند. به این ترتیب، ۶۴ برنامه دیگر استان، ضمن شامل شدن ۶۱۹ پروژه عمرانی، صرفاً ۲۴.۳ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند. در این ارتباط، تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب برنامه‌های مختلف، در نمودار زیر نشان داده شده است:

نمودار ۱۱. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب برنامه‌های مختلف در استان ایلام

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

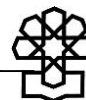
همان‌گونه که در نمودار فوق مشخص است، در استان ایلام، ۲ برنامه «تامین، توسعه، مقاومت‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات» و «ارائه خدمات شهری و روستایی» به ترتیب با در بر گرفتن ۲۱۳ و ۵۹ پروژه عمرانی، مهم‌ترین برنامه‌های استان از منظر تعداد پروژه می‌باشند و بیشترین پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

همچنین در نمودار زیر، سهم برنامه‌های مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان ایلام نشان داده شده است. در این زمینه مشاهده می‌گردد ۱۲.۳ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، به برنامه «توسعه حمل و نقل جاده‌ای» اختصاص داده شده است. از این منظر برنامه‌های «تامین آب» و «توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب»، به ترتیب با سهم ۱۱.۱ درصد و ۱۱ درصد، در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند:

نمودار ۱۲. سهم برنامه‌های مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان ایلام

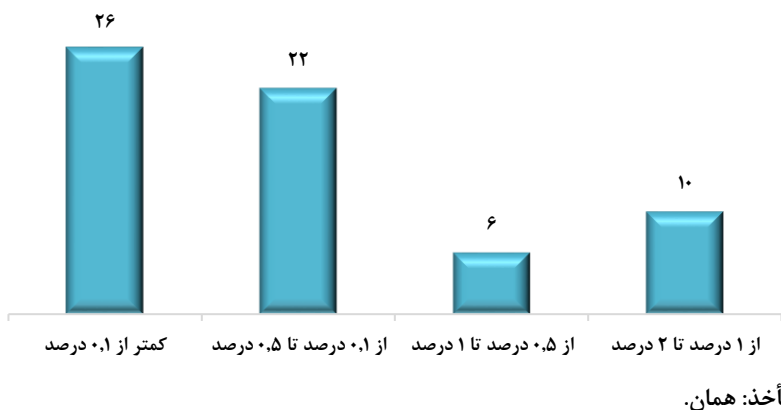
مأخذ: همان.

شایان ذکر است در میان ۶۴ برنامه استان که بر اساس اطلاعات مندرج در نمودار فوق، مجموعاً ۲۴.۳ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند، سهم ۲۶ برنامه، بسیار ناچیز و کمتر از ۰.۱ درصد بوده است. ۲۲ برنامه، بین ۰.۱ درصد تا ۰.۵ درصد سهم داشته و ۶ برنامه نیز بین ۰.۵ تا ۱ درصد سهم داشته‌اند. در نهایت، سهم ۱۰ برنامه از ۶۴ برنامه یادشده، بین ۱ تا ۲ درصد بوده است:

نمودار ۱۳. بررسی وضعیت سهم ۶۴ برنامه کم‌اهمیت استان ایلام

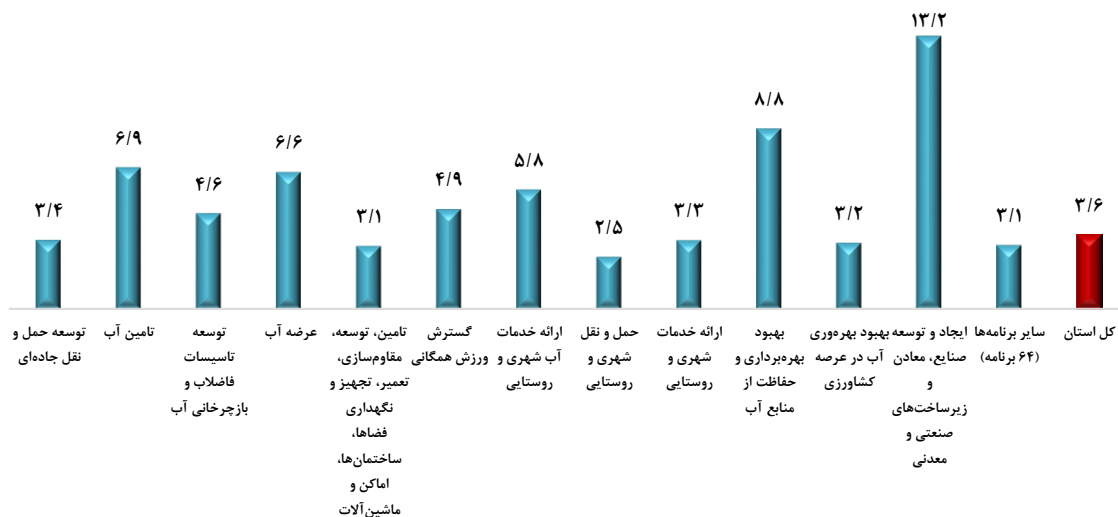
از کل اعتبارات تخصیص یافته استان (واحد: تعداد برنامه)

در نمودار زیر، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هر یک از برنامه‌های مختلف در استان ایلام، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۱۴. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام

بر حسب برنامه‌های مختلف در سال ۱۳۹۸ (واحد: سال)

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، ملاحظه می‌گردد برنامه‌های «ایجاد و توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی»، «بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب» و «تأمین آب»، دارای بیشترین متوسط طول عمر در میان برنامه‌های عمرانی استان ایلام هستند.

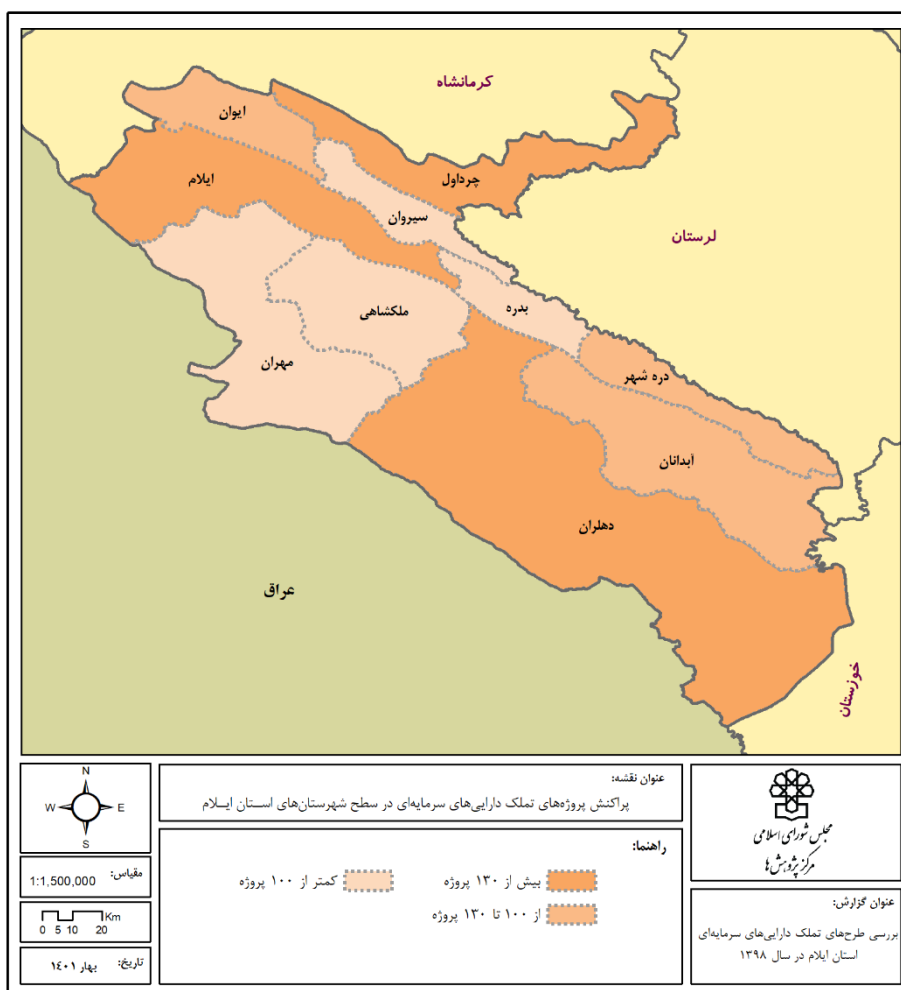
خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان ایلام بر حسب برنامه‌های مختلف، در پیوست گزارش، ارائه شده است. بر اساس اطلاعات مندرج در جدول پیوست، نسبت تخصیص اعتبار برنامه «توسعه حمل و نقل جاده‌ای» که به تنهایی بیش از ۱۲ درصد کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان ایلام را به خود اختصاص داده، بسیار نامساعد بوده و صرفاً ۲۶.۲ درصد از کل اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های برنامه مذکور، تخصیص داده شده است. همچنین وضعیت تخصیص اعتبار ۱۱ برنامه مهم دیگر استان، بین ۳۰.۴ درصد تا ۸۲.۱ درصد متغیر می‌باشد. شایان ذکر است، در میان ۵ برنامه استان که از منظر درصد تخصیص اعتبار، از وضعیت نسبتاً مساعدی برخوردارند و بیش از ۸۰ درصد از اعتبار مورد نیاز آن‌ها تخصیص یافته است، به جز برنامه «ایجاد و توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی»، سایر برنامه‌ها شامل «فضاهای آموزشی و کمک آموزشی»، «اقدامات تأمینی و مدیریت بحران»، «گسترش ورزش بانوان» و «پژوهش‌های کاربردی (فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی)»، در استان ایلام چندان با اهمیت محسوب نمی‌شوند و ضمن آنکه فقط ۱۱ پروژه از ۱۱۶۵ پروژه عمرانی استان را شامل می‌شوند، مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای آن‌ها، ۲.۱ درصد از کل اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های عمرانی استان را تشکیل می‌دهد.

۲-۲. بررسی جغرافیایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام در سطح شهرستان‌های استان

در سال ۱۳۹۸، استان ایلام دارای ۱۰ شهرستان بوده است^۱ و پروژه‌های عمرانی استان، در سطح این شهرستان‌ها، پراکنده شده‌اند. در نقشه زیر، توزیع جغرافیایی پروژه‌های استان در سطح شهرستان‌ها، نشان داده شده است:

۱. با تأسیس شهرستان «هلیلان» در سال ۱۳۹۸ و شهرستان «چوار» در سال ۱۳۹۹، در حال حاضر استان ایلام دارای ۱۲ شهرستان است.

نقشه ۱. پراکنش پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان ایلام

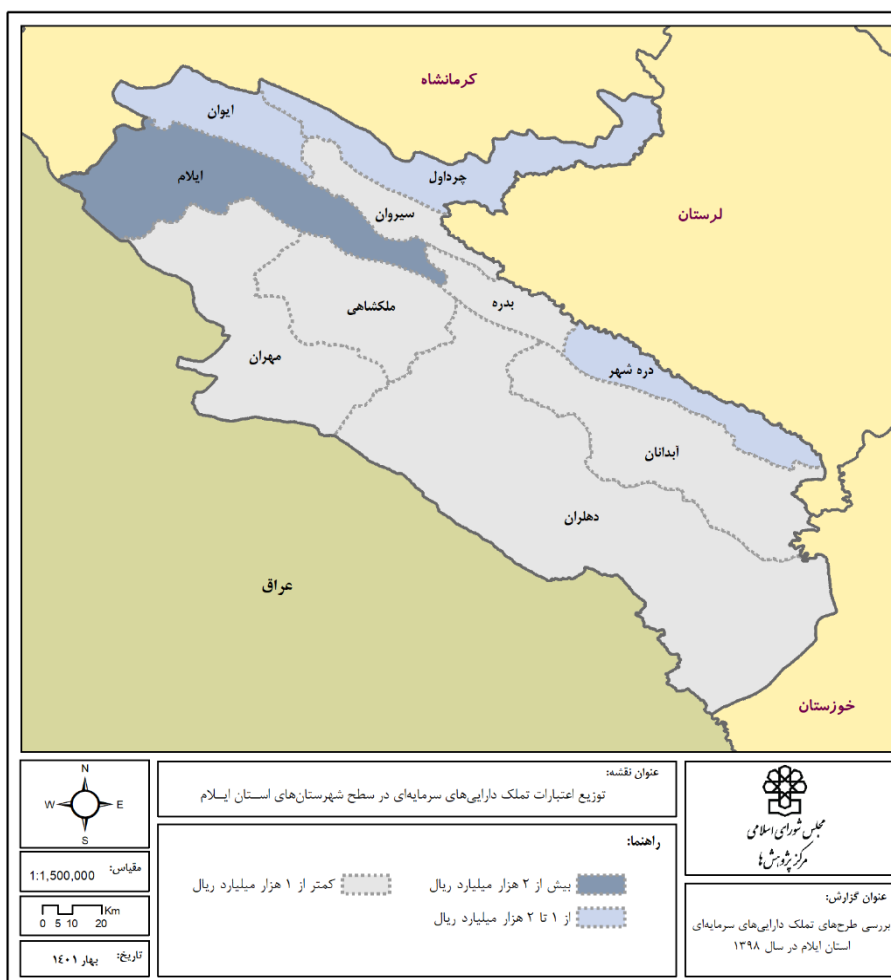

مأخذ: ترسیم‌شده بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

شایان ذکر است، از میان ۱۱۶۵ پروژه استان، ۷۷ پروژه به صورت بین‌شهرستانی می‌باشند که به دلیل اجرای آن‌ها در سطح بیش از یک شهرستان، تحت عنوان پروژه‌های «سطح استان»، نامیده شده‌اند و در ترسیم نقشه‌های این بخش از مطالعه، لحاظ نگردیده‌اند. علی‌ای حال از منظر توزیع جغرافیایی پروژه‌ها، در استان ایلام، بیشترین تعداد پروژه در شهرستان‌های «چرداول»، «دهلران» و «ایلام» تعریف شده است. لیکن از این منظر، عدم تعادل شدیدی میان شهرستان‌های استان مشاهده نمی‌گردد.

در نقشه زیر، میزان توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان، نشان داده شده است. به این ترتیب ملاحظه می‌گردد شهرستان «ایلام» به عنوان مرکز استان، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص یافته استان را دارا می‌باشد. لیکن اختلاف شهرستان‌ها با یکدیگر از منظر سهم از اعتبارات تخصیص یافته نیز چندان زیاد نمی‌باشد. این موضوع در رنگ‌بندی نقشه زیر قابل مشاهده است.

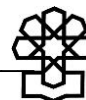
نقشه ۲. توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان ایلام

مأخذ: همان.

همچنین در جدول زیر، وضعیت پروژه‌های عمرانی استان به تفکیک شهرستان‌ها گزارش شده است. بر این اساس، درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها که به نوعی بیان‌گر میزان پیشرفت فیزیکی آن‌ها نیز می‌باشد^۱، در سطح شهرستان‌های استان، چندان مساعد نبوده و بین ۳۰ تا ۵۹ درصد متغیر می‌باشد. در این ارتباط، پروژه‌های شهرستان‌های «آبدانان»، «دره شهر»، «دهلران» و «سیروان» به ترتیب با ۳۰.۷ درصد، ۳۲.۳ درصد، ۳۶.۳ درصد و ۳۷.۹ درصد تخصیص اعتبار، کمترین میزان درصد تخصیص اعتبار را در میان شهرستان‌های استان داشته‌اند. از سوی دیگر، پروژه‌های «سطح استان» و شهرستان‌های «ایلام» و «ایوان»، به ترتیب با ۵۸.۸ درصد، ۵۰.۳ درصد و ۴۹ درصد تخصیص اعتبار، بیشترین درصد تخصیص اعتبار را دارا می‌باشند:

۱ لازم به توجه است ارائه گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور از سال ۱۳۹۲ متوقف شده است.

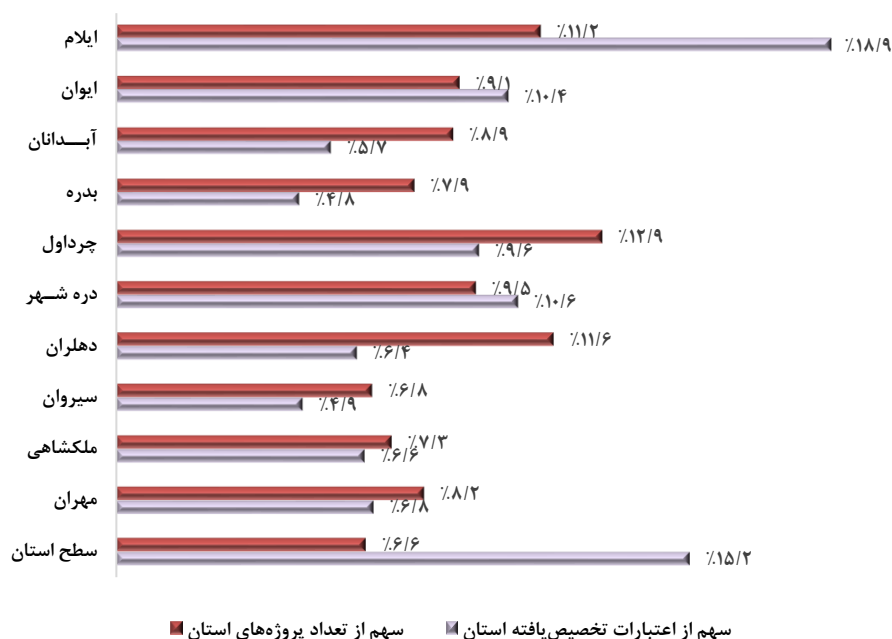
جدول ۶. خلاصه وضعیت پروژه‌های عمرانی استان ایلام به تفکیک شهرستان‌ها (واحد: میلیون ریال / درصد)

شهرستان	تعداد پروژه	مجموع اعتبارات اختصاص یافته به پروژه‌ها	بر آورد اعتبار سال‌های بعد پروژه‌ها	کل اعتبار پروژه‌ها	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها
ایلام	۱۳۱	۲,۴۴۷,۶۲۸	۱,۸۲۲,۷۹۴	۴,۸۶۳,۰۷۶	۵۰.۳٪
ایوان	۱۰۶	۱,۳۴۱,۹۵۱	۱,۰۸۹,۷۳۷	۲,۷۳۶,۳۷۹	۴۹.۰٪
آبدانان	۱۰۴	۷۳۴,۶۰۰	۱,۴۰۳,۷۱۰	۲,۳۹۱,۸۶۵	۳۰.۷٪
بدره	۹۲	۶۲۵,۲۴۷	۷۰۴,۲۲۹	۱,۵۰۸,۴۰۵	۴۱.۵٪
چرداول	۱۵۰	۱,۲۴۱,۱۷۳	۱,۳۰۱,۹۷۴	۲,۹۳۲,۱۴۷	۴۲.۳٪
دره شهر	۱۱۱	۱,۳۷۴,۱۹۷	۲,۴۴۷,۶۷۲	۴,۲۶۰,۸۲۷	۳۲.۳٪
دهلران	۱۳۵	۸۲۲,۷۷۰	۱,۱۶۶,۲۶۵	۲,۲۶۶,۶۹۷	۳۶.۳٪
سیروان	۷۹	۶۳۷,۶۵۶	۸۱۷,۰۲۴	۱,۶۸۳,۴۱۰	۳۷.۹٪
ملکشاهی	۸۵	۸۴۹,۶۹۲	۹۱۹,۷۰۸	۱,۹۹۴,۰۲۱	۴۲.۶٪
مهران	۹۵	۸۸۰,۵۷۵	۷۳۱,۰۳۴	۱,۹۳۲,۵۴۲	۴۵.۶٪
سطح استان (بین شهرستانی)	۷۷	۱,۹۶۲,۶۷۱	۹۱۱,۹۶۰	۳,۳۴۰,۰۲۹	۵۸.۸٪
کل استان	۱,۱۶۵	۱۲,۹۱۸,۱۵۹	۱۳,۳۱۶,۱۰۶	۲۹,۹۱۰,۳۹۸	۴۳.۲٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

شایان ذکر است، متوسط درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان ایلام، چندان قابل توجه نمی‌باشد؛ به گونه‌ای که این نسبت برای هیچ یک از شهرستان‌های استان، از ۶۰ درصد تجاوز ننموده است. این موضوع حکایت از پیشرفت نه چندان مطلوب پروژه‌های یادشده در سطح شهرستان‌های استان دارد. به منظور تشریح بهتر وضعیت پروژه‌های عمرانی استان ایلام در سطح شهرستان‌ها، در نمودار زیر سهم هر یک از شهرستان‌های استان از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات عمرانی تخصیص یافته کل استان نشان داده شده است. به این ترتیب ملاحظه می‌گردد حدود ۱۹ درصد از کل اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، به شهرستان «ایلام» تعلق یافته؛ این شهرستان ۱۱.۲ درصد از تعداد کل پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده است:

نمودار ۱۵. سهم شهرستان‌های استان ایلام از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات تخصیص یافته استان

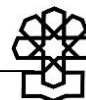
مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در جدول زیر، وضعیت درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان ایلام، نشان داده شده است. همان گونه که در جدول مشخص است، از ۱۵۲ پروژه عمرانی با درصد تخصیص اعتبار کمتر از ۲۰ درصد، ۲۰ پروژه مربوط به شهرستان «بدره»، ۱۸ پروژه مربوط به شهرستان «ملکشاهی» و ۱۷ پروژه مربوط به شهرستان‌های «چرداول» و «دهلران» می‌باشد. همچنین در میان ۸۸ پروژه با درصد تخصیص بیش از ۸۰ درصد، بیشترین پروژه‌ها مربوط به شهرستان‌های «دهلران»، «سطح استان»، «ایلام» و «چرداول» بوده است:

جدول ۷. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌های استان ایلام بر حسب درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها

شهرستان	تعداد پروژه	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها			
		کمتر از ۲۰ درصد	بین ۲۰ تا ۴۰ درصد	بین ۴۰ تا ۶۰ درصد	بین ۶۰ تا ۸۰ درصد
ایلام	۱۳۱	۱۵	۴۳	۳۳	۲۹
ایوان	۱۰۶	۱۱	۴۸	۱۹	۱۸
آبدانان	۱۰۴	۱۴	۴۷	۲۴	۱۵
بدره	۹۲	۲۰	۳۱	۲۸	۱۱
چرداول	۱۵۰	۱۷	۵۹	۳۹	۲۴
دره شهر	۱۱۱	۱۱	۵۲	۳۰	۱۱
دهلران	۱۳۵	۱۷	۵۸	۳۴	۱۱
سیروان	۷۹	۸	۲۸	۲۳	۱۳
ملکشاهی	۸۵	۱۸	۴۰	۱۶	۶
مهران	۹۵	۱۶	۳۷	۲۶	۱۳
سطح استان	۷۷	۵	۱۰	۳۴	۱۵
کل استان	۱,۱۶۵	۱۵۲	۴۵۳	۳۰۶	۱۶۶

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در جدول زیر، وضعیت عمر پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان، مورد بررسی قرار گرفته است. بر اساس اطلاعات مندرج در این جدول، بیشترین تعداد پروژه‌های با عمر کمتر از ۵ سال، مربوط به شهرستان‌های «چرداول»، «دهلران» و «ایلام» می‌باشد. همچنین در سال ۱۳۹۸ در استان ایلام، ۳ پروژه بیش از ۲۰ سال و ۱۵ پروژه بین ۱۵ تا ۲۰ سال عمر داشته‌اند و پروژه‌های «سطح استان» و شهرستان «دهلران»، دارای بیشترین پروژه‌ها با عمر طولانی می‌باشند:

جدول ۸. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌های استان ایلام بر حسب عمر پروژه

عمر پروژه‌ها در سال ۱۳۹۸					تعداد پروژه	شهرستان
کمتراز ۵ سال	۵ تا ۱۰ سال	۱۰ تا ۱۵ سال	۱۵ تا ۲۰ سال	۲۰ سال و بیشتر		
۱۱۲	۱۱	۵	۲	۱	۱۳۱	ایلام
۹۰	۸	۷	۱	۰	۱۰۶	ایوان
۹۱	۹	۳	۱	۰	۱۰۴	آبدانان
۸۴	۷	۱	۰	۰	۹۲	بدره
۱۲۵	۱۵	۹	۱	۰	۱۵۰	چرداول
۹۵	۹	۵	۲	۰	۱۱۱	دره شهر
۱۱۵	۱۵	۱	۴	۰	۱۳۵	دهلران
۷۰	۸	۱	۰	۰	۷۹	سیروان
۷۵	۸	۲	۰	۰	۸۵	ملکشاهی
۸۴	۹	۱	۱	۰	۹۵	مهران
۵۸	۹	۵	۳	۲	۷۷	سطح استان
۹۹۹	۱۰۸	۴۰	۱۵	۳	۱,۱۶۵	کل استان

مأخذ: همان.

۳-۲. ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام^۱

یکی از معضلات پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در کشور، طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول نتایج مورد انتظار از طرح‌های عمرانی در یک بازه زمانی منطقی، علی‌رغم صرف منابع قابل توجه است. مدت زمان طولانی اجرای برخی طرح‌های عمرانی، علاوه بر هدردهی منابع سرمایه‌ای کشور، اثراتی بر میزان برنامه‌پذیری فرایند توسعه اقتصادی کشور بر جای خواهد گذاشت. به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معنی است که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که گاه بیش از یک دهه پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند.

از این روی، در بررسی و تحلیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان، ارزیابی عمر طرح‌ها متناسب با درصد تخصیص اعتبار مورد نیاز طرح، به منظور ایجاد «مبنای مناسبی برای تصمیم‌گیری» در خصوص طرح‌های یادشده حائز

۱. اگرچه بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر قرار می‌گیرند، اما به نظر می‌رسد مستمر بودن طرح‌ها، از ضرورت نظارت بر نحوه تخصیص منابع نخواهد کاست. بنابراین در این قسمت از مطالعه کلیه پروژه‌ها اعم از مستمر و غیرمستمر مورد توجه و واکاوی قرار گرفته است.

بدیهی است تمامی تحلیل‌های ارائه شده در ارتباط با عمر پروژه از منظر بودجه بوده و با طول عمر سازه‌های عمرانی ارتباطی ندارد.

اهمیت است. لذا در این بخش از مطالعه، پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام در قالب یک تحلیل دو بعدی مبتنی بر طول عمر و درصد تخصیص اعتبار، مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. نتایج این ارزیابی می‌تواند حائز نکات با اهمیتی در خصوص اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی استان و تصمیم‌گیری در خصوص آینده آن‌ها باشد.

در این راستا، با ارزیابی دو بعدی پروژه‌های عمرانی استان ایلام، می‌توان این پروژه‌ها را در ۵ طبقه کلی جای داد که تصمیم‌گیری و نحوه عمل در خصوص پروژه‌های هر طبقه می‌تواند متفاوت باشد. ۵ طبقه یادشده به ترتیب اولویت برای تصمیم‌گیری و اقدام بر مبنای تحلیل طول عمر - درصد تخصیص، به شرح زیر است:

• **پروژه‌های با طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)**

این پروژه‌ها دارای بیشترین اثر مخرب بر فرایند برنامه‌ریزی توسعه هستند. چرا که مدت زمان طولانی از آغاز اجرای آن‌ها گذشته است و با توجه به پیشرفت اندک، نمی‌توان چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آن‌ها متصور بود. لذا پروژه‌های یادشده در اولویت تصمیم‌گیری و تعیین تکلیف قرار دارند. در این راستا ضروری است ضمن نظارت و بررسی دقیق این گروه از پروژه‌ها و آسیب‌شناسی علل تأخیر، در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه تصمیم‌گیری شود.

• **پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر و تخصیص اعتبار بالا نیز با توجه به مدت طولانی فرایند اجرایی آن‌ها در اولویت بعدی قرار دارند. در خصوص این پروژه‌ها به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود پس از نظارت و بررسی دقیق پروژه و آسیب‌شناسی علل تأخیر، تصمیم عاجل در خصوص اتمام یا اصلاح پروژه در بازه زمانی بسیار کوتاه، اتخاذ گردد.

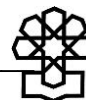
• **پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

این گروه از پروژه‌ها، در ظاهر از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردار می‌باشند. چرا که در یک بازه زمانی اندک، بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز آن‌ها تخصیص داده شده است. بنابراین مهم‌ترین اقدام در خصوص این گروه، تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه می‌باشد.

• **پروژه‌های با طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و**

بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)

این گروه از پروژه‌ها، شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آن‌ها از منظر عمر و درصد تخصیص، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند. لذا نظارت و بررسی دقیق پروژه‌ها، آسیب‌شناسی علل تأخیر برای پروژه‌های قدیمی‌تر و تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه، مهم‌ترین اقدامات مورد نیاز برای آن‌ها محسوب می‌گردد.

• پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد) طول عمر این پروژه‌ها به گونه‌ای است که هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است؛ اگر چه درصد تخصیص پایین بخشی از پروژه‌های این گروه، می‌تواند در سال‌های آتی نگران‌کننده باشد. لذا پیشنهاد می‌شود در خصوص پروژه‌های عمرانی گروه پنجم، نظارت جدی با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی صورت پذیرد.^۱ بر این اساس، در نمودار زیر، نحوه طبقه‌بندی پروژه‌های عمرانی استان ایلام و اقدامات مورد نیاز در خصوص هر طبقه، به تصویر کشیده شده است:

نمودار ۱۶. طبقه‌بندی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام و اقدامات مورد نیاز هر طبقه

مأخذ: نتایج تحقیق.

با عنایت به مطالب فوق‌الذکر، در جدول زیر، طبقه‌بندی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام در قالب ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار و تعداد پروژه‌های مربوط به هر طبقه نشان داده شده است:

۱. اولویت‌بندی و اقدامات پیشنهادی در این دسته‌بندی، صرفاً بر مبنای دو شاخص عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه صورت پذیرفته تا تصویری کلی از وضعیت پروژه‌های استان و اقدامات احتمالی مورد نیاز به دست آید. بدیهی است تصمیم‌گیری نهایی در خصوص سرانجام پروژه‌های یادشده، منوط به بررسی دقیق آنها و مشاوره با دست‌اندرکاران هر پروژه و متخصصان امر می‌باشد.

جدول ۹. ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام (واحد: تعداد پروژه)

عمر پروژه	کمتر از ۵ سال	بین ۵ تا ۱۰ سال	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	بین ۱۵ تا ۲۰ سال	۲۰ سال و بیشتر
کمتر از ۲۰ درصد	۱۳۹	۱۱	۲	۰	۰
بین ۲۰ درصد تا ۴۰ درصد	۴۲۷	۲۰	۴	۰	۲
بین ۴۰ درصد تا ۶۰ درصد	۲۷۵	۲۲	۵	۴	۰
بین ۶۰ درصد تا ۸۰ درصد	۱۲۹	۲۵	۱۰	۱	۱
۸۰ درصد و بیشتر	۲۹	۳۰	۱۹	۱۰	۰

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواری کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول فوق، ملاحظه می‌گردد ۲ پروژه عمرانی استان ایلام در گروه پروژه‌های «عمر بالا و تخصیص اندک» قرار دارند که تعیین تکلیف آن‌ها باید در اولویت نخست تصمیم‌گیران و سیاست‌گذاران استان قرار گیرد. ۲ پروژه یادشده به شرح جدول زیر است:

جدول ۱۰. پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام با عمر بالا و تخصیص اندک

عنوان فصل	عنوان پروژه	درصد تخصیص اعتبار	عمر پروژه در سال ۱۳۹۸	اعتبارات اختصاص یافته	کل اعتبار پروژه	شهرستان
فصل منابع آب	مطالعه و اجرای پروژه‌های تغذیه مصنوعی و پخش سیلاب	۲۳.۷٪	۲۵	۴۷,۱۷۱	۱۹۹,۳۸۴	سطح استان
فصل منابع آب	عملیات اجرایی شبکه سنجش آب‌های سطحی و زیرزمینی	۲۸.۷٪	۲۵	۵۰,۹۲۸	۱۷۷,۴۳۰	سطح استان

مأخذ: همان.

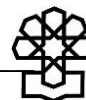
همچنین در جدول زیر، شمایی کلی در خصوص وضعیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر مبنای اولویت‌بندی صورت گرفته در قالب ماتریس عمر - تخصیص ارائه شده است:

جدول ۱۱. وضعیت کلی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام

بر مبنای اولویت‌بندی ماتریس عمر - تخصیص (واحد: میلیون ریال / درصد)

اولویت بر حسب ماتریس عمر - تخصیص	تعداد پروژه‌ها	مجموع اعتبارات اختصاص یافته به پروژه‌ها	کل اعتبار پروژه‌ها	بر آورد اعتبار باقیمانده	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها
اولویت ۱	۲	۹۸,۱۰۰	۳۷۶,۸۱۴	۲۷۸,۷۱۴	۲۶.۰٪
اولویت ۲	۲۹	۱,۷۴۴,۳۰۶	۱,۹۴۸,۲۴۶	۲۰۳,۹۴۰	۸۹.۵٪
اولویت ۳	۵۹	۱,۰۳۵,۵۱۵	۱,۱۵۷,۱۶۵	۱۲۱,۶۴۹	۸۹.۵٪
اولویت ۴	۲۷	۲,۶۱۶,۵۵۷	۶,۲۷۳,۱۵۶	۳,۶۵۶,۵۹۹	۴۱.۷٪
اولویت ۵	۱,۰۴۸	۷,۴۲۳,۶۸۱	۲۰,۱۵۵,۰۱۸	۱۲,۷۳۱,۳۳۷	۳۶.۸٪

مأخذ: همان.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول فوق، برای ۲ پروژه مربوط به اولویت ۱، مجموعاً در حدود ۳۸ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده که علی‌رغم عمر بالای پروژه‌های این گروه، صرفاً ۲۶ درصد اعتبار پیش‌بینی شده (حدود ۱۰ میلیارد تومان)، تخصیص اعتبار صورت پذیرفته است. پروژه‌های اولویت ۲ و ۳ با درصد تخصیص ۸۹.۵ درصد، محتمل‌ترین پروژه‌ها برای اتمام فوری می‌باشند که اعتبار باقی‌مانده آن‌ها مجموعاً ۳۲.۵ میلیارد تومان برآورد شده است. از سوی دیگر، پروژه‌های اولویت ۴ و ۵ که در مجموع ۸۸.۴ درصد کل اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های عمرانی استان را در بر می‌گیرند، از منظر تخصیص اعتبار، شرایط چندان قابل قبولی را تجربه نکرده‌اند و به ترتیب ۴۱.۷ درصد و ۳۶.۸ درصد تخصیص اعتبار داشته‌اند.

۴-۲. ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب اعتبار پروژه

به منظور ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام، پس از بررسی کل اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از پروژه‌های یادشده و با توجه به بازه گسترده اعتبار پروژه‌ها که از ۱۵ میلیون تومان تا حدود ۱۷۷.۵ میلیارد تومان^۱ متغیر است، نسبت به طبقه‌بندی آن‌ها در قالب ۵ دسته به شرح زیر، اقدام شده است:

- پروژه‌های بسیار کوچک: کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار،

- پروژه‌های کوچک: بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار،

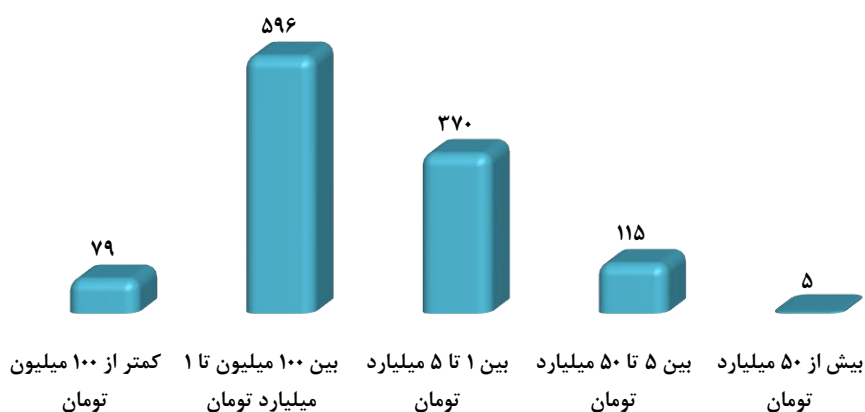
- پروژه‌های متوسط: بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار،

- پروژه‌های بزرگ: بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار،

- پروژه‌های بسیار بزرگ: بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار.

بر این اساس در نمودار زیر، تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب اندازه پروژه‌ها (اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه) ارائه شده است:

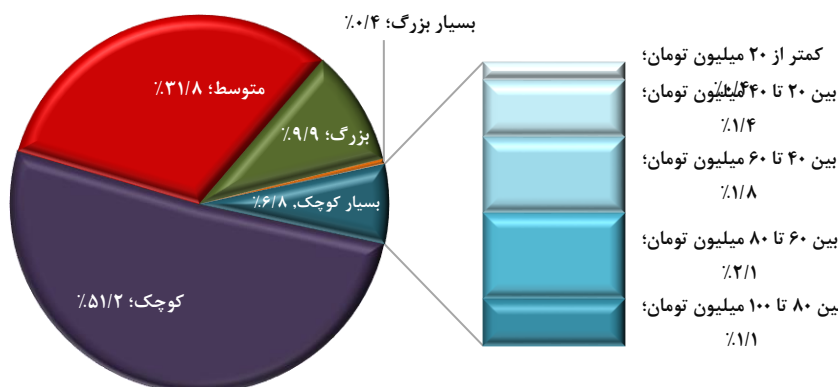
نمودار ۱۷. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب اندازه پروژه

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواری کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین در نمودار زیر، توزیع پروژه‌های عمرانی استان ایلام، بر حسب اندازه پروژه‌ها، به تصویر کشیده شده است:

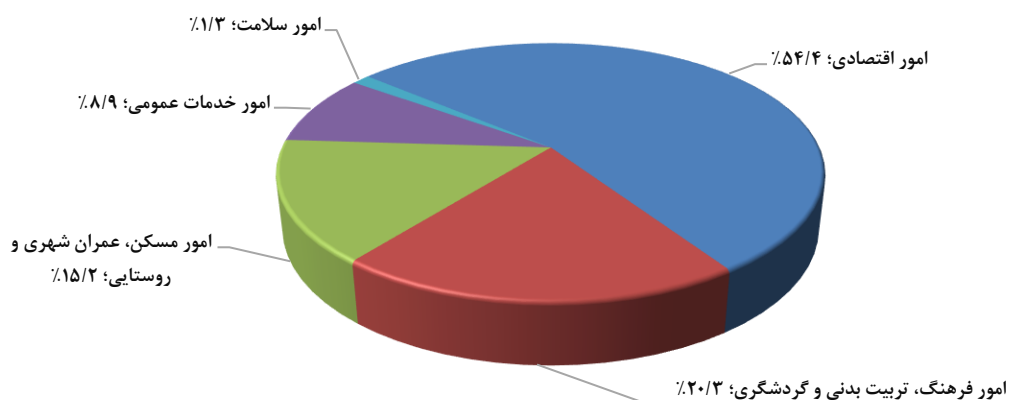
نمودار ۱۸. توزیع پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب اندازه پروژه‌ها

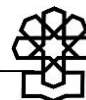
مأخذ: همان.

به این ترتیب ملاحظه می‌گردد پروژه‌های کوچک (بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار) و پروژه‌های متوسط (بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار)، به ترتیب با در بر گرفتن ۵۱.۲ درصد (۵۹۶ پروژه) و ۳۱.۸ درصد (۳۷۰ پروژه) از کل پروژه‌های عمرانی استان ایلام، بخش عمده پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین پروژه‌های بزرگ (بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار) با ۱۱۵ پروژه (۹.۹ درصد سهم) در رتبه بعدی قرار دارند. شایان ذکر است، اندازه ۷۹ پروژه استان ایلام (۶.۸ درصد کل پروژه‌های استان)، بسیار کوچک و اعتبار پیش‌بینی شده برای آن‌ها، کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان می‌باشد و از سوی دیگر، صرفاً ۵ پروژه (۰.۴ درصد کل پروژه‌های استان) در اندازه بسیار بزرگ برنامه‌ریزی شده‌اند و برای آن‌ها بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده است. نمودار زیر، سهم امور مختلف از پروژه‌های بسیار کوچک را نشان می‌دهد:

نمودار ۱۹. توزیع پروژه‌های بسیار کوچک (کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار) بر حسب امور

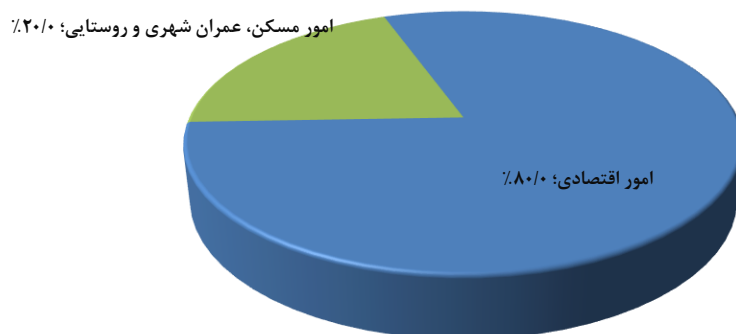

مأخذ: همان.

همان‌گونه که در نمودار مشخص است، بیشترین سهم از پروژه‌های عمرانی بسیار کوچک در استان ایلام، مربوط به «امور اقتصادی» است. همچنین «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» و «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. در نمودار زیر نیز، سهم امور مختلف از ۵ پروژه عمرانی بسیار بزرگ استان (بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار)، نشان داده شده است:

نمودار ۲۰. توزیع پروژه‌های بسیار بزرگ (بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار) بر حسب امور

مأخذ: همان.

نمودار فوق نشان می‌دهد بیشترین سهم از پروژه‌های بسیار بزرگ (۴ پروژه) به «امور اقتصادی» اختصاص یافته است و یک پروژه دیگر، به «امور مسکن، عمران شهری و روستایی»، اختصاص یافته است. در جدول زیر، وضعیت پروژه‌های عمرانی استان ایلام به صورت هم‌زمان بر حسب اندازه پروژه و اولویت‌بندی ماتریس عمر-تخصیص، مورد بررسی قرار گرفته است:

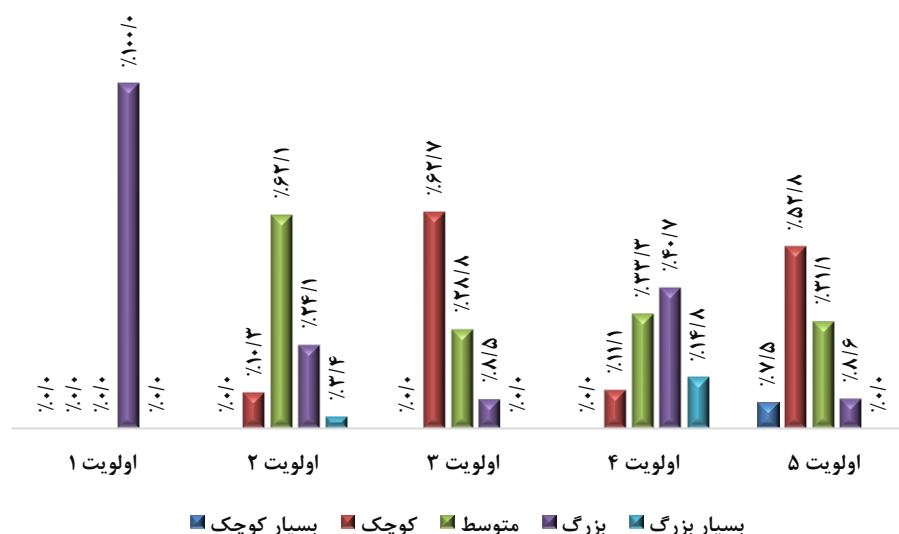
جدول ۱۲. تعداد پروژه‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب اندازه و اولویت

اندازه پروژه	اولویت ۱	اولویت ۲	اولویت ۳	اولویت ۴	اولویت ۵	جمع
بسیار کوچک	۰	۰	۰	۰	۷۹	۷۹
کوچک	۰	۳	۳۷	۳	۵۵۳	۵۹۶
متوسط	۰	۱۸	۱۷	۹	۳۲۶	۳۷۰
بزرگ	۲	۷	۵	۱۱	۹۰	۱۱۵
بسیار بزرگ	۰	۱	۰	۴	۰	۵
جمع	۲	۲۹	۵۹	۲۷	۱,۰۴۸	۱,۱۶۵

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با استفاده از اطلاعات مندرج در جدول فوق، در نمودار زیر توزیع پروژه‌های عمرانی استان ایلام، بر حسب اندازه پروژه‌ها و اولویت‌بندی ماتریس عمر-تخصیص، نشان داده شده است:

نمودار ۲۱. توزیع پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر حسب اندازه و اولویت

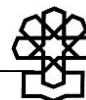
مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همان‌گونه که ملاحظه می‌گردد، ۲ پروژه‌ای که به دلیل طول عمر زیاد و درصد تخصیص اندک، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، از نظر اندازه، در زمره پروژه‌های «بزرگ» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آن‌ها، بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان است. پروژه‌های اولویت دوم، که ضمن دارا بودن عمر طولانی، از درصد تخصیص بالایی نیز برخوردار می‌باشند و لذا، تصمیم در خصوص اتمام فوری آن‌ها، محتمل‌تر می‌باشد، عمدتاً در گروه پروژه‌های «متوسط» و «بزرگ» قرار دارند. پروژه‌های اولویت سوم (عمر اندک و تخصیص بالا) نیز، عمدتاً «کوچک» و «متوسط» هستند. از سوی دیگر، بالغ بر ۷۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ (طول عمر متوسط/زیاد و تخصیص اندک/متوسط) که طی سال‌های آتی، در صورت عدم پیشرفت قابل ملاحظه و افزایش طول عمر، قابلیت انتقال به ناحیه مربوط به پروژه‌های اولویت ۱ را دارا می‌باشند، در زمره پروژه‌های «بزرگ» و «متوسط» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آن‌ها بین ۱ تا ۵۰ میلیارد تومان می‌باشد.

شایان ذکر است حدود ۸۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ (عمر اندک و تخصیص اندک/متوسط) که ۹۰ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان ایلام را در بر می‌گیرند و عملیات اجرایی آن‌ها طی یک دهه اخیر آغاز شده است، از نظر اندازه، در زمره پروژه‌های «کوچک» و «متوسط» قرار گرفته‌اند.

جمع‌بندی و پیشنهادها

بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام حاکی از آن است که در سال ۱۳۹۸، تعداد ۱۱۶۵ پروژه فعال در قالب طرح عمرانی وجود داشته است که قدیمی‌ترین آن‌ها از سال ۱۳۷۳ آغاز شده است. طرح‌های یادشده در قالب ۱۰ امور، ۳۴ فصل و ۷۶ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند. مجموع اعتبار پیش‌بینی‌شده برای پروژه‌های مذکور بالغ بر ۲۹.۹ هزار میلیارد ریال می‌باشد که در مجموع، ۴۳.۲ درصد اعتبارات یادشده (بالغ بر ۱۲.۹ هزار میلیارد ریال)،

جهت اجرای پروژه‌ها، تخصیص داده شده است. متوسط عمر پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام در سال ۱۳۹۸، معادل ۳.۶ سال بوده است.

در بررسی موضوعی پروژه‌های عمرانی استان ایلام، مشخص گردید «امور اقتصادی»، «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» و «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» به ترتیب با ۲۶.۵ درصد، ۲۰.۴ درصد و ۱۸.۸ درصد سهم، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. «امور اقتصادی»، از منظر اعتبارات تخصیص‌داده شده نیز با اختلاف شدیدتری نسبت به سایر امور، در رتبه نخست قرار دارد. در این زمینه سهم «امور اقتصادی» از اعتبارات تخصیص یافته استان، ۴۶.۲ درصد بوده و به تنهایی نزدیک به نیمی از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را جذب نموده است. همچنین «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با سهم ۲۴.۳ درصدی و ۱۴.۲ درصدی، در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند.

بر مبنای فصول، فصل‌های «اداره امور عمومی»، «کشاورزی و منابع طبیعی» و «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری»، به ترتیب با ۱۸.۴ درصد، ۱۴.۱ درصد و ۱۳ درصد سهم، بیشترین سهم را از تعداد پروژه‌های استان به خود اختصاص داده‌اند.

در این راستا، فصل «اداره امور عمومی» در قالب «امور خدمات عمومی»، فصل «کشاورزی و منابع طبیعی»، ذیل «امور اقتصادی» و فصل «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» در زمره «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» طبقه‌بندی شده‌اند.

از سوی دیگر فصول «منابع آب»، «آب و فاضلاب» و «حمل و نقل» به ترتیب با اختصاص ۲۵.۵ درصد، ۱۴.۸ درصد و ۱۲.۴ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، بیشترین سهم را از منابع اعتباری تخصیصی استان داشته‌اند. از میان فصول مذکور، «منابع آب» و «حمل و نقل» در قالب «امور اقتصادی» و «آب و فاضلاب» در قالب «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» می‌باشند.

همچنین از منظر برنامه‌ای، ۲ برنامه «تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات» (فصل اداره امور عمومی - امور خدمات عمومی) و «ارائه خدمات شهری و روستایی (فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری - امور مسکن، عمران شهری و روستایی)»، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها و ۲ برنامه «توسعه حمل و نقل جاده‌ای (فصل حمل و نقل - امور اقتصادی)» و «تامین آب (فصل منابع آب - امور اقتصادی)»، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص یافته را به خود اختصاص داده‌اند. شایان توجه است ۶۴ برنامه عمرانی استان ایلام، علی‌رغم دربرگرفتن ۶۱۹ پروژه، معادل ۵۳.۱ درصد کل پروژه‌های عمرانی استان، صرفاً ۲۴.۳ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند. در این زمینه، ۴۸ برنامه از ۶۴ برنامه یادشده، هر یک سهمی بسیار اندک و کمتر از ۰.۵ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان را جذب نموده‌اند.

نتایج حاصل از بررسی جغرافیایی پروژه‌های عمرانی استان ایلام در سطح شهرستان‌های استان، حاکی از آن است که شهرستان «ایلام» به عنوان مرکز استان، ضمن برخورداری از سهم ۱۱.۲ درصدی از تعداد پروژه‌های استان، با ۱۸.۹ درصد سهم از اعتبارات تخصیص یافته استان، بیشترین سهم از منابع عمرانی استان را دارا می‌باشد؛ با وجود این، عدم تعادل قابل توجهی میان شهرستان‌های استان، مشاهده نمی‌گردد. پس از شهرستان «ایلام»، پروژه‌های «سطح استان»

و شهرستان‌های «دره شهر» و «ایوان» به ترتیب با ۱۵.۲ درصد، ۱۰.۶ درصد و ۱۰.۴ درصد سهم از منابع تخصیص یافته استان، در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

بررسی شاخص درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سطح شهرستان‌های استان نشان می‌دهد پروژه‌های «سطح استان» و شهرستان‌های «ایلام» و «ایوان» به ترتیب ۵۸.۸ درصد، ۵۰.۳ درصد و ۴۹ درصد از منابع مورد نیاز را جذب نموده‌اند و از این منظر، نسبت به سایر شهرستان‌ها در جایگاه مناسب‌تری قرار دارند. از سوی دیگر، شهرستان‌های «آبدانان»، «دره شهر»، «دهلران» و «سیروان» با شاخص تخصیص اعتبار کمتر از ۴۰ درصد، شرایط نامطلوب‌تری را دارا می‌باشند.

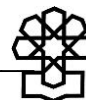
پس از بررسی موضوعی و جغرافیایی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام، مسأله طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها به صورت همزمان مورد ارزیابی قرار گرفته است. این موضوع از آن جهت حائز اهمیت است که طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول دستاورد قابل اتکا علی‌رغم صرف زمان و منابع فراوان، به یکی از معضلات جدی طرح‌های عمرانی کشور مبدل گشته است. لذا ایجاد مبنای مناسبی برای قضاوت و تصمیم‌گیری در خصوص نحوه برخورد با طرح‌های عمرانی استان، ضروری به نظر می‌رسد. به ویژه آنکه طولانی شدن اجرای برخی طرح‌های عمرانی، علاوه بر هدردهی منابع سرمایه‌ای کشور، اثراتی بر میزان برنامه‌پذیری فرایند توسعه اقتصادی کشور بر جای خواهد گذاشت.

به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معنی است که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که مدت‌ها پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند. از این روی، پروژه‌های عمرانی استان ایلام در قالب ماتریسی تحت عنوان عمر-درصد تخصیص مورد ارزیابی قرار گرفته و در ۵ گروه، به شرح جدول زیر طبقه‌بندی شده‌اند:

جدول ۱۳. ارزیابی وضعیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام

بر اساس ماتریس عمر-درصد تخصیص

اولویت	گروه	تعداد پروژه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۱	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)	۲	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه 	چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آن‌ها متصور نمی‌باشد.
۲	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	۲۹	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر اتمام یا اصلاح پروژه 	به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد.
۳	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	۵۹	<ul style="list-style-type: none"> تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه 	از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردار می‌باشند.

اولویت	گروه	تعداد پروژه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۴	طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)	۲۷	<ul style="list-style-type: none"> • نظارت و بررسی دقیق پروژه • آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر • تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه 	شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آن‌ها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
۵	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)	۱,۰۴۸	<ul style="list-style-type: none"> • نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی 	هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

مأخذ: نتایج تحقیق.

همچنین ارزیابی «اندازه» پروژه‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای استان ایلام بر اساس کل اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از پروژه‌ها صورت پذیرفته است. بر اساس طبقه‌بندی شرح داده شده در متن گزارش، ۶.۸ درصد پروژه‌های عمرانی استان ایلام، در زمره پروژه‌های «بسیار کوچک» قرار می‌گیرند. اندازه ۵۱.۲ درصد پروژه‌ها «کوچک» و ۳۱.۸ درصد آن‌ها، «متوسط» است و در نهایت، پروژه‌های «بزرگ» و «بسیار بزرگ»، به ترتیب ۹.۹ و ۰.۴ درصد از کل پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

شایان ذکر است اندازه هر ۲ پروژه‌ای که بر اساس ماتریس عمر-درصد تخصیص، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، «بزرگ» است؛ لذا اعتبار پیش‌بینی‌شده برای آن‌ها، بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان است. پروژه‌های اولویت دوم، عمدتاً در گروه پروژه‌های «متوسط» و «بزرگ» قرار دارند. پروژه‌های اولویت سوم، عمدتاً «کوچک» و «متوسط» هستند. همچنین بیش از ۷۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ که انتقال آن‌ها به اولویت ۱ طی سال‌های آتی محتمل می‌باشد، در زمره پروژه‌های «بزرگ» و «متوسط» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آن‌ها بین ۱ تا ۵۰ میلیارد تومان می‌باشد. شایان ذکر است، حدود ۸۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ که ۹۰ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را در بر می‌گیرند، «کوچک» یا «متوسط» می‌باشند.

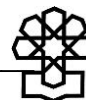
با توجه به آنکه پروژه‌هایی که عمر آن‌ها کمتر از ۱۰ سال است، بسته به درصد تخصیص اعتبار، در اولویت سوم یا پنجم جای گرفته‌اند، می‌توان گفت بخش عمده پروژه‌های عمرانی استان که طی یک دهه اخیر بارگذاری شده‌اند، از نظر شاخص اندازه، «کوچک» یا «متوسط» هستند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آن‌ها، بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان است.

پیوست‌ها

پیوست ۱

بر اساس مستندات ارائه شده توسط معاونت امور استان‌های سازمان برنامه و بودجه، منابع اعتباری استانی می‌تواند از سرفصل‌های زیر تأمین گردد:

- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی،
- مجموع سه درصد درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی،
- مصوبات خاص استان‌ها،
- اعتبارات ۲۷ درصد ارزش افزوده،
- اعتبارات موضوع ماده (۲۳) قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی،
- حوادث غیرمترقبه ماده (۱۰) قانون تنظیم،
- اعتبارات قانون استفاده متوازن در جدول شماره (۹) توازن ملی ابلاغی به استان‌ها،
- اعتبار موضوع بازپرداخت فروش اموال منقول و غیرمنقول دولتی،
- اعتبار تعهدات سفرهای رهبر انقلاب اسلامی،
- اعتبار تعهدات سفرهای ریاست جمهوری،
- اعتبار موضوع ارتقاء درآمدهای استانی،
- اعتبار متمرکز درآمد- هزینه دستگاه‌های اجرایی،
- اعتبارات موضوع ماده (۶۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت،
- هزینه‌های پیش‌بینی نشده سرمایه‌ای،
- کمک به هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر و ضروری،
- کمک به اشخاص حقیق و حقوقی غیردولتی،
- کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد وجوه اداره‌شده، تحقیقات، آموزش و نظارت بر اجرای طرح‌های تولیدی و خدماتی آموزش عالی غیرانتفاعی،
- کمک به توسعه زیربنای روستایی، تکمیل مجتمع‌های آبرسانی و زیرساخت‌های نواحی صنعتی و کمک‌های فنی و اعتباری به توسعه اشتغال روستایی،
- کمک به اجرای طرح‌های مشارکت با بخش خصوصی،
- اعتبارات موضوع واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری دولت،
- ایجاد زیرساخت‌های توسعه پایدار شرق و غرب کشور،
- اعتبارات موضوع طرح‌های بیمارستان‌های کشور،

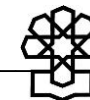

- پرداخت مطالبات مشاوران و پیمانکاران طرح‌های سدها و شبکه‌های آبیاری و زهکشی متوقف شده در حوزه دریاچه ارومیه،
- تسویه بدهی‌های قطعی دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی و نهادهای غیردولتی از طریق تهاتر بدهی اشخاص یادشده به بانک‌ها،
- تسویه بدهی‌های قطعی شده دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی،
- تهدات پرداخت نشده بودجه مصوب سال‌های قبل، موضوع مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور،
- اعتبارات موضوع فروش سهام، سهم‌الشرکه، اموال دارایی‌ها و حقوق مالی و نیروگاه‌های متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی وابسته و تابعه اوراق مشارکت،
- منابع داخلی شرکت‌های دولتی،
- منابع داخلی شهرداری‌ها،
- تسهیلات وام خارجی،
- تسهیلات وام داخلی،
- خودیاری.

پیوست ۲

جدول خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان ایلام بر حسب برنامه (واحد: میلیون ریال / درصد)

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال *۱۳۹۸	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۳۰۳۰۱۶۰۰۰	برنامه توسعه حمل و نقل جاده‌ای	۷۲۳,۵۶۱	۱,۵۶۶,۰۴۶	۸۷۰,۷۲۲	۱,۵۹۴,۲۸۳	۳,۷۹۲,۵۸۳	۶,۰۸۲,۱۹۰	۲۶.۲٪
۱۳۰۷۰۰۳۰۰۰	برنامه تامین آب	۹۸۷,۷۹۴	۷۹۲,۲۳۵	۴۴۰,۴۸۳	۱,۴۲۸,۲۷۷	۲,۰۲۵,۶۱۵	۳,۸۰۵,۶۴۴	۳۷.۵٪
۱۵۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه تاسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب	۱,۲۱۲,۱۰۶	۳۷۵,۵۶۶	۲۰۸,۸۱۵	۱,۴۲۰,۹۲۱	۷۹۲,۶۹۴	۲,۳۸۰,۳۶۶	۵۹.۷٪
۱۳۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه عرضه آب	۱,۰۳۰,۷۹۲	۶۴۶,۵۹۰	۳۵۹,۵۰۴	۱,۳۹۰,۲۹۶	۴۱۴,۱۳۸	۲,۰۹۱,۵۱۹	۶۶.۵٪
۱۰۰۲۰۵۴۰۰۰	برنامه تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۶۳۷,۸۷۵	۴۹۳,۹۰۸	۲۷۴,۶۱۳	۹۱۲,۴۸۷	۵۵۹,۶۷۶	۱,۶۹۱,۴۵۹	۵۳.۹٪
۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه گسترش ورزش همگانی	۴۶۶,۸۸۲	۴۵۳,۰۷۹	۲۵۱,۹۱۲	۷۱۸,۷۹۴	۳۲۰,۹۹۱	۱,۲۴۰,۹۵۱	۵۷.۹٪
۱۵۰۳۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات آب شهری و روستایی	۳۲۱,۳۰۴	۲۹۶,۰۳۷	۱۶۴,۵۹۷	۴۸۵,۹۰۰	۹۶۱,۰۳۴	۱,۵۷۸,۳۷۴	۳۰.۸٪
۱۵۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه حمل و نقل شهری و روستایی	۲۷۶,۴۱۹	۳۳۸,۱۳۶	۱۸۸,۰۰۴	۴۶۴,۴۲۲	۵۹۱,۶۵۲	۱,۲۰۶,۲۰۷	۳۸.۵٪
۱۵۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات شهری و روستایی	۱۷۶,۴۱۲	۴۷۰,۵۵۵	۲۶۱,۶۲۹	۴۳۸,۰۴۱	۷۹۵,۹۹۴	۱,۴۴۲,۹۶۲	۳۰.۴٪
۱۳۰۷۰۰۶۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب	۲۶۳,۵۴۲	۱۱۴,۲۵۰	۶۳,۵۲۳	۳۲۷,۰۶۵	۴۱۱,۰۴۰	۷۸۸,۸۳۲	۴۱.۵٪
۱۳۰۶۰۱۲۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی	۱۶۴,۶۸۵	۲۳۹,۲۴۶	۱۳۳,۰۲۱	۲۹۷,۷۰۶	۵۶,۵۰۸	۴۶۰,۴۳۹	۶۴.۷٪
۱۳۰۴۰۱۱۰۰۰	برنامه ایجاد و توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی	۲۶۳,۴۸۹	۶۱,۴۴۹	۳۴,۱۶۶	۲۹۷,۶۵۵	۳۷,۴۷۵	۳۶۲,۴۱۳	۸۲.۱٪
۱۷۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه گردشگری داخلی	۱۴۵,۳۱۵	۱۶۲,۳۰۰	۹۰,۲۳۹	۲۳۵,۵۵۴	۱۷۳,۴۸۳	۴۸۱,۰۹۸	۴۹.۰٪
۱۸۰۱۰۰۱۰۰۰	برنامه آموزش ابتدایی	۷۳,۲۹۳	۲۵۰,۶۶۶	۱۳۹,۳۷۰	۲۱۲,۶۶۴	۹۸,۷۶۱	۴۲۲,۷۲۰	۵۰.۳٪
۱۵۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه ساماندهی عشایر	۸۳,۲۲۹	۱۸۱,۵۴۹	۱۰۰,۹۴۱	۱۸۴,۱۷۰	۲۳۸,۲۴۵	۵۰۳,۰۲۳	۳۶.۶٪
۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰	برنامه حمایت از فعالیت‌های فرهنگی، هنری، دینی استان‌ها	۱۴۰,۳۳۸	۷۶,۲۲۹	۴۲,۳۸۳	۱۸۲,۷۲۱	۱۳۱,۱۸۹	۳۴۷,۷۵۵	۵۲.۵٪
۱۷۰۱۰۳۱۰۰۰	برنامه اطلاع‌رسانی و تبلیغات دینی رسانه‌ای	۱۲۲,۸۹۸	۱۰۳,۸۳۰	۵۷,۷۲۹	۱۸۰,۶۲۸	۱۶۹,۵۱۰	۳۹۶,۲۳۸	۴۵.۶٪
۱۲۰۱۰۰۵۰۰۰	برنامه اقدامات تأمینی و مدیریتی بحران	۱۶۲,۲۹۹	۳۰,۴۰۰	۱۶,۹۰۲	۱۷۹,۲۰۱	۱۵,۱۶۹	۲۰۷,۸۶۸	۸۶.۲٪
۱۳۰۷۰۰۵۰۰۰	برنامه مهندسی رودخانه‌ها و سواحل	۸۷,۲۱۷	۱۰۵,۷۵۰	۵۸,۷۹۷	۱۴۶,۰۱۴	۸۹,۷۹۴	۲۸۲,۷۶۱	۵۱.۶٪

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۵۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه ساماندهی کالبدی شهری و روستایی	۹,۰۵۰	۲۳۴,۰۸۰	۱۳۰,۱۴۸	۱۳۹,۱۹۸	۳۲۵,۲۵۰	۵۶۸,۳۸۰	۲۴.۵٪
۱۶۰۱۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشت شهری	۵۳,۹۴۳	۱۴۹,۶۷۵	۸۳,۲۱۹	۱۳۷,۱۶۲	۰	۲۰۳,۶۱۸	۶۷.۴٪
۱۳۰۱۰۱۵۰۰۰	برنامه توسعه امور برق	۴۴,۱۱۷	۱۵۳,۰۰۰	۸۵,۰۶۸	۱۲۹,۱۸۵	۱۰۹,۵۰۰	۳۰۶,۶۱۷	۴۲.۱٪
۱۷۰۳۰۳۴۰۰۰	برنامه گسترش و بهسازی کتابخانه های عمومی	۹۴,۴۷۱	۳۳,۱۶۰	۱۸,۴۳۷	۱۱۲,۹۰۸	۳۵,۶۸۰	۱۶۳,۳۱۱	۶۹.۱٪
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۰	برنامه تنظیم بازار داخلی	۷۴,۲۸۳	۴۷,۹۳۶	۲۶,۶۵۲	۱۰۰,۹۳۵	۱۰۵,۴۱۲	۲۲۷,۶۳۱	۴۴.۳٪
۱۷۰۵۰۰۷۰۰۰	برنامه توسعه رسانه های شنیداری و دیداری	۷۷,۴۵۳	۳۷,۸۱۸	۲۱,۰۲۷	۹۸,۴۸۰	۲۴۱,۳۵۲	۳۵۶,۶۲۳	۲۷.۶٪
۱۷۰۱۰۱۴۰۰۰	برنامه حمایت از حوزه های علمیه و مدارس علوم دینی	۶۵,۸۷۰	۵۴,۰۸۲	۳۰,۰۷۰	۹۵,۹۴۰	۵۹,۹۲۴	۱۷۹,۸۷۶	۵۳.۳٪
۱۹۰۳۰۱۹۰۰۰	برنامه حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار	۷۶,۷۰۷	۱۸,۵۲۵	۱۰,۳۰۰	۸۷,۰۰۷	۲۸,۵۲۹	۱۲۳,۷۶۱	۷۰.۳٪
۱۷۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه ورزش و سلامت دانش آموزان	۵۳,۰۵۷	۴۱,۷۴۰	۲۳,۲۰۷	۷۶,۲۶۴	۹,۵۶۵	۱۰۴,۳۶۲	۷۳.۱٪
۱۸۰۳۰۲۵۰۰۰	برنامه فضاهای آموزشی و کمک آموزشی	۵۳,۵۹۷	۱۵,۰۰۰	۸,۳۴۰	۶۱,۹۳۷	۰	۶۸,۵۹۷	۹۰.۳٪
۱۷۰۴۰۰۵۰۰۰	برنامه گسترش خدمات موزه ای	۴۱,۲۷۵	۳۱,۰۰۰	۱۷,۲۳۶	۵۸,۵۱۱	۴۲,۵۱۴	۱۱۴,۷۸۹	۵۱.۰٪
۱۳۰۶۰۰۹۰۰۰	برنامه افزایش محصولات باغی	۸,۶۸۰	۶۵,۸۱۰	۳۶,۵۹۰	۴۵,۲۷۰	۳۴,۶۲۰	۱۰۹,۱۱۰	۴۱.۵٪
۱۳۰۶۰۱۱۰۰۰	برنامه افزایش محصولات زراعی	۱۷,۲۱۵	۵۰,۰۶۵	۲۷,۸۳۶	۴۵,۰۵۱	۲۵,۹۵۰	۹۳,۲۳۰	۴۸.۳٪
۱۸۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه آموزش غیررسمی فنی و حرفه ای و مهارتی	۳۲,۸۰۳	۲۱,۸۰۰	۱۲,۱۲۱	۴۴,۹۲۴	۳۲,۲۰۰	۸۶,۸۰۳	۵۱.۸٪
۱۹۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات امداد و نجات به آسیب دیدگان حوادث و سوانح	۲۸,۸۹۸	۲۶,۶۰۰	۱۴,۷۹۰	۴۳,۶۸۸	۱۱,۹۰۳	۶۷,۴۰۱	۶۴.۸٪
۱۸۰۱۰۰۶۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه نظری	۲۵,۸۶۴	۳۱,۴۵۰	۱۷,۴۸۶	۴۳,۳۵۰	۳۰,۲۴۸	۸۷,۵۶۱	۴۹.۵٪
۱۳۰۶۰۰۴۰۰۰	برنامه ترویج و توانمندسازی جوامع محلی و بهره برداران	۲۴,۷۹۰	۲۶,۴۸۹	۱۴,۷۲۸	۳۹,۵۱۸	۱۵,۹۳۶	۶۷,۲۱۵	۵۸.۸٪
۱۶۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشت روستایی	۱۷,۴۴۵	۳۹,۱۵۷	۲۱,۷۷۱	۳۹,۲۱۶	۰	۵۶,۶۰۲	۶۹.۳٪
۱۳۰۶۰۱۵۰۰۰	برنامه بررسی، کنترل و پایش بیماری های واگیر و قرنطینه ای دام، طیور و آبزیان	۱۴,۱۵۰	۳۹,۹۶۱	۲۲,۲۱۸	۳۶,۳۶۸	۷۸,۹۸۹	۱۳۳,۱۰۰	۲۷.۳٪
۱۷۰۳۰۳۱۰۰۰	برنامه ساماندهی امور جوانان	۱۳,۵۲۱	۳۵,۵۳۹	۱۹,۷۶۰	۳۳,۲۸۱	۱۹,۷۴۳	۶۸,۸۰۳	۴۸.۴٪
۱۸۰۱۰۰۵۰۰۰	برنامه آموزش دوره اول متوسطه	۲,۵۱۷	۴۹,۷۳۰	۲۷,۶۵۰	۳۰,۱۶۷	۳۳,۵۰۰	۸۵,۷۴۷	۳۵.۲٪
۱۱۰۱۰۲۵۰۰۰	برنامه کمک به پایگاه ها و حوزه های مقاومت	۱۷,۴۷۳	۲۲,۱۴۴	۱۲,۳۱۲	۲۹,۷۸۵	۴۴,۲۸۸	۸۳,۹۰۵	۳۵.۵٪
۱۳۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه احیاء، توسعه و بهره برداری اصولی از جنگل های کشور	۹,۸۱۳	۳۲,۴۵۰	۱۸,۰۴۲	۲۷,۸۵۵	۶۴,۹۰۰	۱۰۷,۱۶۳	۲۶.۰٪

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۶۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات درمانی	۰	۴۵,۰۰۰	۲۵,۰۲۰	۲۵,۰۲۰	۰	۴۵,۰۰۰	۵۵.۶٪
۱۹۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات اجتماعی فرهنگی، ورزشی به ایثارگران	۱۴,۹۸۲	۱۶,۴۰۰	۹,۱۱۸	۲۴,۱۰۰	۳۰,۸۷۶	۶۲,۲۵۸	۳۸.۷٪
۱۳۰۶۰۰۱۰۰۰	برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک	۱۵,۵۹۶	۱۵,۰۰۰	۸,۳۴۰	۲۳,۹۳۶	۳۰,۰۰۰	۶۰,۵۹۶	۳۹.۵٪
۱۷۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه گسترش ورزش بانوان	۱۷,۸۶۰	۸,۳۰۰	۴,۶۱۵	۲۲,۴۷۵	۰	۲۶,۱۶۰	۸۵.۹٪
۱۰۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۵,۷۶۹	۶,۵۰۰	۳,۶۱۴	۱۹,۳۸۳	۱۵,۰۳۱	۳۷,۳۰۰	۵۲.۰٪
۱۴۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه حفاظت، احیا و بهسازی زیست‌بوم‌های خشکی	۶,۵۷۹	۲۰,۷۰۰	۱۱,۵۰۹	۱۸,۰۸۸	۳۹,۹۰۰	۶۷,۱۷۹	۲۶.۹٪
۱۸۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه فنی و حرفه‌ای	۴۶۰	۲۶,۲۳۰	۱۴,۵۸۴	۱۵,۰۴۴	۱۴,۴۰۰	۴۱,۰۹۰	۳۶.۶٪
۱۱۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه حفظ نظم و امنیت داخل و خارج شهرها	۳,۰۰۰	۲۱,۳۰۰	۱۱,۸۴۳	۱۴,۸۴۳	۴۲,۷۰۰	۶۷,۰۰۰	۲۲.۲٪
۱۳۰۳۰۰۵۰۰۰	برنامه ارائه خدمات هواشناسی	۷,۲۳۹	۹,۹۰۰	۵,۵۰۴	۱۲,۷۴۳	۷,۵۹۸	۲۴,۷۳۷	۵۱.۵٪
۱۹۰۳۰۰۵۰۰۰	برنامه تامین مسکن ایثارگران	۷,۲۲۴	۹,۳۰۰	۵,۱۷۱	۱۲,۳۹۵	۱۵,۸۷۶	۳۲,۴۰۰	۳۸.۳٪
۱۱۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه کنترل و تامین امنیت مرزها	۲,۵۰۰	۱۱,۰۰۰	۶,۱۱۶	۸,۶۱۶	۱۱,۰۰۰	۲۴,۵۰۰	۳۵.۲٪
۱۲۰۱۰۰۴۰۰۰	برنامه اظهار نظر پزشکی قانونی	۰	۱۴,۰۰۰	۷,۷۸۴	۷,۷۸۴	۰	۱۴,۰۰۰	۵۵.۶٪
۱۶۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات فوریت‌های پزشکی پیش بیمارستانی	۲۷۵	۱۳,۵۰۰	۷,۵۰۶	۷,۷۸۱	۰	۱۳,۷۷۵	۵۶.۵٪
۱۷۰۵۰۱۹۰۰۰	برنامه تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۳,۰۰۰	۵,۵۰۰	۳,۰۵۸	۶,۰۵۸	۳,۴۰۰	۱۱,۹۰۰	۵۰.۹٪
۱۳۰۶۰۳۳۰۰۰	برنامه تثبیت شن‌های روان و مقابله با بیابان‌زدایی	۳,۹۹۳	۲,۷۵۰	۱,۵۲۹	۵,۵۲۲	۱۷,۷۰۱	۲۴,۴۴۴	۲۲.۶٪
۱۸۰۵۰۱۲۰۰۰	برنامه توسعه فن‌آفرینی	۲,۲۵۰	۴,۷۸۵	۲,۶۶۰	۴,۹۱۰	۰	۷,۰۳۵	۶۹.۸٪
۱۳۱۰۰۰۴۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۳,۰۰۰	۱,۹۰۰	۱,۰۵۶	۴,۰۵۶	۰	۴,۹۰۰	۸۲.۸٪
۱۳۰۶۰۰۳۰۰۰	برنامه احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی از مراتع کشور	۲,۷۵۳	۲,۰۵۰	۱,۱۴۰	۳,۸۹۳	۴,۱۰۰	۸,۹۰۳	۴۳.۷٪
۱۳۰۶۰۳۱۰۰۰	برنامه کنترل و مبارزه با آفات و بیماری‌های گیاهی و علف‌های هرز	۹۶۰	۴,۸۶۰	۲,۷۰۲	۳,۶۶۲	۷۲۰	۶,۵۴۰	۵۶.۰٪
۱۰۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه ارائه خدمات نقشه‌برداری و اطلاعات مکانی	۲,۵۴۶	۱,۵۰۰	۸۳۴	۳,۳۸۰	۵,۵۰۰	۹,۵۴۶	۳۵.۴٪
۱۷۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه تامین، حفاظت، مرمت و معرفی میراث غیرمنقول فرهنگی	۱,۳۰۹	۲,۶۵۰	۱,۴۷۳	۲,۷۸۲	۶,۶۴۰	۱۰,۵۹۹	۲۶.۳٪
۱۳۰۶۰۰۸۰۰۰	برنامه افزایش تولید آبزیان پرورشی	۹۵۰	۳,۰۶۰	۱,۷۰۱	۲,۶۵۱	۶,۱۲۰	۱۰,۱۳۰	۲۶.۲٪

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال *۱۳۹۸	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۴۰۳۰۰۱۰۰۰	برنامه پایش و مدیریت آلاینده ها	۷۴۶	۳,۲۰۰	۱,۷۷۹	۲,۵۲۵	۱۳,۳۸۰	۱۷,۳۲۶	۱۴.۶٪
۱۹۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات توانبخشی به نیازمندان	۲,۲۰۰	۵۰۰	۲۷۸	۲,۴۷۸	۴,۰۰۰	۶,۷۰۰	۳۷.۰٪
۱۳۰۶۰۱۰۰۰۰	برنامه افزایش تولید محصولات دام و طیور	۹۸۰	۲,۶۳۲	۱,۴۶۳	۲,۴۴۳	۵,۲۶۴	۸,۸۷۶	۲۷.۵٪
۱۷۰۴۰۰۱۰۰۰	برنامه اکتشاف باستان شناختی و تاریخی	۸۵۸	۲,۳۵۰	۱,۳۰۷	۲,۱۶۵	۴,۹۸۱	۸,۱۸۹	۲۶.۴٪
۱۷۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه طراحی و ترویج صنایع دستی	۱,۰۳۱	۱,۸۰۰	۱,۰۰۱	۲,۰۳۲	۵,۱۶۹	۸,۰۰۰	۲۵.۴٪
۱۳۰۴۰۱۲۰۰۰	برنامه تامین، توسعه، مقاوم سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان ها، اماکن و ماشین آلات	.	۱,۵۰۰	۸۳۴	۸۳۴	۳,۰۰۰	۴,۵۰۰	۱۸.۵٪
۱۵۰۴۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی	.	۱,۵۰۰	۸۳۴	۸۳۴	.	۱,۵۰۰	۵۵.۶٪
۱۴۰۴۰۰۱۰۰۰	برنامه حفاظت و بهره برداری پایدار از زیست بوم های آبی	.	۱,۳۰۰	۷۲۳	۷۲۳	.	۱,۳۰۰	۵۵.۶٪
۱۷۰۸۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی	.	۱,۱۰۰	۶۱۲	۶۱۲	.	۱,۱۰۰	۵۵.۶٪
۱۳۰۶۰۲۹۰۰۰	برنامه واگذاری و ساماندهی مالکیت و صدور سند اراضی کشاورزی	۱۵۰	۷۸۰	۴۳۴	۵۸۴	۱,۵۶۰	۲,۴۹۰	۲۳.۴٪
۱۱۰۲۰۱۱۰۰۰	برنامه راهبری امور امنیتی و انتظامی	.	۱,۰۰۰	۵۵۶	۵۵۶	.	۱,۰۰۰	۵۵.۶٪
۱۷۰۱۰۱۰۰۰۰	برنامه حفظ و ارتقاء فعالیتهای فرهنگی - دینی مساجد	۶۲	۷۰۰	۳۸۹	۴۵۱	۱,۶۳۸	۲,۴۰۰	۱۸.۸٪
کل استان								
		۸,۳۱۴,۷۱۳	۸,۲۷۹,۵۷۹	۴,۶۰۳,۴۴۶	۱۲,۹۱۸,۱۵۹	۱۳,۳۱۶,۱۰۶	۲۹,۹۱۰,۳۹۸	۴۳.۲٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح های تملک دارایی های سرمایه ای استان ها در سال ۱۳۹۸.

* بر اساس خلاصه گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵.۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

منابع و مأخذ

۱. قوانین بودجه سنواتی کل کشور.
۲. مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.
۳. فصیحی، حمید (۱۴۰۰)، «آسیب‌شناسی امور ناظر بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ارائه راهبردهای ساماندهی»، مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری.